

Kansainvälisen metsäpolitiikan ja EU:n metsäasioiden painopisteet vuoteen 2015

Kansainvälisen metsäpolitiikan
neuvottelukunnan toimikauden
2010–2012 loppuraportti

KANSAINVÄLISEN METSÄPOLITIIKAN JA EU:N METSÄASIOIDEN PAINOPISTEET VUOTEEN 2015

Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan
toimikauden 2010–2012 loppuraportti

Julkaisun nimi:

Kansainvälisen metsäpolitiikan ja EU:n metsäasioiden painopisteet vuoteen 2015
Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan toimikauden 2010–2012 loppuraportti

Julkaisija:

Maa- ja metsätalousministeriö

Kannen kuvat:

MMM:n kuva-arkisto

EU:n kuva-arkisto

ISBN 978-952-453-765-0 (verkkojulkaisu)

ISSN 1797-397X (verkkojulkaisu)

Graafinen suunnittelu: Z Design Oy

Taitto: Paula Karjalainen / Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy

Tiivistelmä

Suomen metsäsektori on kansainvälisesti suuntautunut ja siihen vaikuttavat yhä voimakkaammin maailmanlaajuiset trendit sekä kansainvälisen metsä- ja ympäristöpolitiikan että markkinoiden kautta. Metsiä koskevien kansainvälisten sopimusten ja prosessien myötä metsiin liittyvien tavoitteiden määrä on lisääntynyt. Selvä trendinä on ollut metsäasioiden käsittelyn hajaantuminen entisestään useisiin järjestöihin ja prosesseihin. Voimassa olevat metsiä koskevat ympäristösopimukset tarkastelevat metsien suojelua, hoitoa ja käyttöä yleensä vain tietyistä, rajatusta näkökulmasta (esim. ilmastonmuutoksen hillintä, metsien monimuotoisuuden suojelu, energia) ja yleensä niiden vaikutus on metsien käyttöä pikemminkin rajoittava kuin kestävä metsätaloutta edistävä.

Suomi on toiminut aktiivisesti kansainvälisessä metsä- ja ympäristöpolitiikassa sekä maailmanlaajuisesti että Euroopassa. Suomen metsätalouden ja -sektorin kannalta on erittäin tärkeää, että myös tulevaisuudessa panostetaan koordinaatioon, johdonmukaisuuteen ja laaja-alaiseen vaikuttamiseen kansainvälisessä metsä- ja ympäristöpolitiikassa sekä EU:n metsiä koskevien asioiden valmistelussa. Suomen kansainvälisen vaikuttamisen ohjenuorana toimivat Kansallisen metsäohjelman 2015 tavoitteet ja niiden mahdollisimman tehokas edistäminen. Kansallisen metsäohjelman mukaisesti Suomi korostaa kansainvälisessä ja EU-toiminnassaan metsäsektorin roolia biotalouden edelläkävijänä, metsiin perustuvien elinkeinojen kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä metsien monimuotoisuuden ja muiden ympäristöhyötyjen vahvistamista.

Kansainvälisiä metsäasioita on valmisteltu Suomessa tiiviissä yhteistyössä eri hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa jo 1990-luvulta lähtien. Kansallisen metsäohjelman myötä kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU:n metsäasiat on liitetty kiinteäksi osaksi Kansallisen metsäohjelman laatimista, toimeenpanoa ja seuranta. Maa- ja metsätalousministeriön apuna kansainvälisten metsäpoliittisten kysymysten valmistelussa ja niiden vaikutusten arvioinnissa on toiminut Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunta, jonka viimeisin toimikausi kattoi vuodet 2010–2012. Neuvottelukunta on myös ollut yksi metsäneuvoston työryhmistä ja osallistunut KMO 2015 -työn seurantaan.

Kansallisen metsäohjelman tahtotila, visio, tähtää vuoteen 2020: *”Suomen metsäala on vastuullinen biotalouden edelläkävijä. Metsiin perustuvat elinkeinot ovat kilpailukykyisiä ja kannattavia. Metsäluonnon monimuotoisuus ja muut ympäristöhyödyt ovat vahvistuneet.”*

Tässä raportissa on esitetty Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan ehdotus Suomen kansainvälisen metsäpolitiikan ja EU:n metsäasioiden painopisteiksi ja niiden tavoitteiksi vuoteen 2015. Painopisteet on johdettu Kansallisessa metsäohjelmassa 2015 määritellyistä tavoitteista kansainvälisten ja EU:n metsäasioiden hoidolle Suomessa. Raportissa on esitetty myös painopisteitä tukevat toimenpiteet. Lisäksi raportti sisältää liitteenä ajankohtaiskatsauksen kansainvälisiin ja EU:n metsäasioihin. Painopisteet ovat seuraavat:

KMO 2015 tavoite	Painopisteet
Kansainvälinen metsäpolitiikka edistää metsien kestävä hoitoa ja käyttöä sekä parantaa metsäsektorin toimintaedellytyksiä.	*Kansainvälisen metsäpolitiikan järjestäminen YK:n puitteissa *Metsien rooli osana kansainvälistä ilmastositomusta *Kansainvälisten järjestöjen ja prosessien välinen yhteistyö *Eurooppalainen metsäyhteistyö
Metsäalaa vaikuttava valmistelu ja päätöksenteko EU:ssa on koordinoitua ja siinä otetaan huomioon metsäala kokonaisuutena sekä metsäalan kansalliset erityispiirteet.	*EU:n metsäasioiden edistäminen ja koordinointi *Metsäsektorin edistäminen osana biotaloutta
Kehitysyhteistyössä korostetaan metsien kestävä hoitoa ja käyttöä köyhyyden vähentämiseksi ja ympäristön tilan parantamiseksi. Metsäyhteistyöllä edistetään toimijoiden osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön.	*EU:n metsiä koskeva kehitysyhteistyö *Oikeusperusteisuus ja hyvä hallinto Suomen kehityspolitiikassa *Kansainvälisen metsäalan yhteistyön edistäminen

Sammanfattning

Finlands skogssektor har en stark internationell profil. Sektorn påverkas allt mer av globala trender via såväl den internationella skogs- och miljöpolitiken som marknaden. Olika internationella avtal och processer har lett till ett ökat antal mål kring skog. Det finns en tydlig trend som går ut på att behandlingen av skogliga frågor är allt mer splittrad mellan flera organisationer och processer. De gällande miljöavtalen som rör skog ser på skyddet, vården och användningen av skog ur ett visst begränsat perspektiv (t.ex. bekämpning av klimatförändringar, skydd av den biologiska mångfalden, energi). I allmänhet begränsar avtalen skogsanvändningen snarare än bidrar till ett hållbart skogsbruk.

Finland har agerat aktivt inom den internationella skogs- och miljöpolitiken både i hela världen och i Europa. För det finska skogsbruket och den finska skogssektorn är det mycket viktigt att man även i framtiden satsar på koordination, konsekvens och ett brett inflytande inom den internationella skogs- och miljöpolitiken samt när det gäller att bereda skogliga frågor på EU-planet. Målen i det nationella skogsprogrammet 2015 (KMO) och ett så effektivt arbete som möjligt för att uppnå dessa mål, är rättesnöret för det internationella inflytandet. Inom det internationella arbetet samt EU framhäver Finland i enlighet med skogsprogrammet skogssektorns roll som föregångare inom bioekonomi, de skogliga näringarnas konkurrenskraft och lönsamhet samt starkare biologisk mångfald och övriga miljöfördelar.

Internationella skogsfrågor har sedan 1990-talet varit föremål för ett tätt samarbete med olika förvaltningsområden och intressentgrupper. I och med det nationella skogsprogrammet bildar den internationella skogspolitiken och EU:s skogsfrågor en integrerad del av arbetet med att ta fram, genomföra och följa upp skogsprogrammet. Vid beredningen av de internationella skogspolitiska frågorna och bedömningen av effekterna tar jord- och skogsbruksministeriet hjälp av delegationen för internationell skogspolitik. Delegationens senaste mandat löpte över åren 2010–2012. Delegationen har också varit en av skogsrådets arbetsgrupper och medverkat i att följa upp arbetet med skogsprogrammet 2015.

Målbilden, visionen, i det nationella skogsprogrammet har siktet på år 2020 då *"Den finländska skogsbranschen är en ansvarsfull föregångare inom bioekonomi. De skogsbaserade näringarna är konkurrenskraftiga och lönsamma. Skogsnaturens biologiska mångfald och de övriga miljöfördelarna är starkare."*

Denna rapport presenterar de prioriterade områdena inom Finlands internationella skogspolitik och de skogliga frågorna inom EU fram till år 2015 enligt förslaget från delegationen för internationell skogspolitik. Prioriteringarna bygger på målen i skogsprogrammet 2015. Rapporten tar också upp de åtgärder som stödjer de prioriterade områdena. Till rapporten hör även en aktuell överblick över de skogliga frågorna på det internationella planet och på EU-planet.

Mål enligt KMO 2015	Prioriterade områden
Den internationella skogspolitiken främjar hållbar skötsel och användning av skogar samt förbättrar skogssektorns verksamhetsförutsättningar.	*Att ordna den internationella skogspolitiken inom ramen för FN *Skogarnas roll i det internationella klimatavtalet *Samarbetet mellan internationella organisationer och processer *Det europeiska skogssamarbetet
Den beredning och det beslutsfattande inom EU som påverkar skogsbranschen sker samordnat och beaktar skogsbranschen som helhet samt skogsbranschens nationella särdrag.	*Främjande och koordinering av de skogliga frågorna inom EU *Att främja skogssektorn som en del av bioekonomin
I utvecklingssamarbetet ligger fokuset på en hållbar skötsel och användning av skogar för att minska fattigdomen och förbättra miljöns tillstånd. Skogssamarbetet uppmuntrar aktörerna att delta i det internationella samarbetet.	*Utvecklingssamarbetet kring skogar i EU *Finlands utvecklingspolitik bottnar i rättsliga grunder och bra förvaltning *Att främja samarbetet inom den internationella skogssektorn

Summary

The Finnish forest sector is strongly international, even to a growing extent influenced by global trends through both the international forest and environment policy and the markets. Various international agreements and processes have led to an increase in the number and range of forest-related objectives. One obvious trend has been the dispersal and fragmentation of forest issues among several organisations and processes. Most of the current environmental agreements which also cover forest issues view the protection, management and utilisation of forests from a certain, quite limited perspective (e.g. climate change mitigation, protection of forest biodiversity, energy), and usually their impact on the use of forests is restrictive rather than promoting sustainable forest management.

Finland has been active in international forest and environmental policy, both globally and in Europe. For the Finnish forestry and forest sector as a whole it is most important that we continue our work on efficient coordination, consistency and broadly-based influence in international forest and environmental policy and in the preparation of forest issues in the EU. In Finland the main guidelines for international influence derive from the objectives of Finland's National Forest Programme 2015 and promoting these in the best possible way. As set down in the National Forest Programme, the key priorities for Finland in international and EU activities are the promotion of the forest sector as the pioneer in bioeconomy, competitiveness of forest-based business and livelihoods, and enhancing biodiversity and other environmental benefits.

International forest issues have been prepared in close cooperation among the different administrative branches and stakeholders, especially since the 1990s. International forest policy and EU forest issues have been integrated into the preparation, implementation and follow-up processes of the National Forest Programme. In the preparation of the international forest policy issues and assessment of their impacts the Ministry of Agriculture and Forestry has been assisted by the Advisory Board for International Forest Policy, whose last terms covered the years 2010–2012. The Advisory Board is one of the working groups of the Forest Council and it has also been involved in the follow-up of the work done under the National Forest Programme.

The vision of the National Forest Programme targets the year 2020: *"The Finnish forest sector is a responsible pioneer in bioenergy. Forest-based livelihoods are competitive and profitable. Forest biodiversity and other environmental benefits have been strengthened."*

This report presents the proposal of the Advisory Board concerning the priorities of Finland's international forest policy and EU forest issues and the related targets up until 2015. The priorities have been derived from the objectives for the management of international and EU forest issues in Finland specified in the National Forest Programme 2015. The report also presents the measures in support of the priorities. An account of topical forest issues in the EU and internationally is given in the Annex. The priorities are:

Objective in NFP 2015	Priorities / actions
Promoting sustainable forest management and improving the operating conditions of the forest sector through international forest policy development.	<ul style="list-style-type: none"> *Organisation of international forest policy in the UN contexts * Role of forests as part of the international climate agreement *Cooperation between international organisations and processes *European forest cooperation
Coordinating EU-level policy development and decision-making in affairs affecting the forest sector, taking into account the forest sector as a whole as well as national characteristics.	<ul style="list-style-type: none"> *Promotion and coordination of EU forest issues *Promoting forest sector as part of bioeconomy
Emphasising sustainable forest management in development cooperation, with a view to mitigating poverty and improving the state of the environment. Promoting the inclusion of interested parties in international cooperation.	<ul style="list-style-type: none"> *Development cooperation concerning forests in the EU *Rule of law and good governance in Finland's development cooperation *Promoting international cooperation in the forest sector

Sisältö

Kuvailulehti	3
Presentationsblad	4
Documentation page	5
Lyhenteet	7
1. JOHDANTO	9
1.1. Metsät ja metsien käyttö muuttuvassa maailmassa	9
1.2. Kansainvälisen metsä- ja ympäristöpolitiikan trendit ja niiden vaikutus	10
1.3. Metsät ja metsäasiat Euroopassa ja Euroopan Unionissa	11
1.4. Koordinaatio ja aktiivinen vaikuttaminen yhä tärkeämpää	12
2. KANSAINVÄLISEN METSÄPOLITIIKAN JA EU:N METSÄASIOIDEN VALMISTELU SUOMESSA	13
2.1. Metsäasioita käsittelevät työryhmät	13
2.2. Kansainvälinen metsäpolitiikka toteuttaa hallitusohjelmaa	14
3. NEUVOTTELUKUNNAN SUOSITUKSET	15
3.1. Ehdotus kansainvälisen metsäpolitiikan ja EU:n metsäasioiden painopisteiksi ja tavoitteiksi vuoteen 2015	15
3.2. Ehdotus toimintatavaksi	18
3.3. Vaihtoehdot neuvottelukunnan työn jatkoksi	19
LIITE 1: Ajankohtaistarkastus kansainvälisiin ja EU:n metsäasioihin	20
1. Globaalit metsäasiat	20
1.1. Rio+20-konferenssi	20
1.2. YK:n metsäfoorumi ja CPF-metsäjärjestökumppanuus	20
1.3. YK:n ilmastopimus	21
1.4. Biodiversiteettisopimus	21
1.5. YK:n aavikoitumissopimus	22
1.6. Trooppista puuta koskeva sopimus	23
2. Alueellinen metsäyhteistyö Euroopassa	23
2.1. Euroopan metsäministerikonferenssit – FOREST EUROPE	23
2.2. Euroopan metsäsopimusneuvottelut	24
2.3. YK:n Euroopan talouskomission ja YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön metsätyö	25
2.4. Muu alueellinen metsäyhteistyö	25
3. Metsiin liittyvät EU-hankkeet	26
3.1. EU:n metsästrategian uudistaminen 2011–2013	26
3.2. Maaseudun kehittäminen ja valtiontukien suuntaviivat	26
3.3. EU:n metsäperusteisen teollisuuden kilpailukykytiedonannon päivitys 2012–2013	26
3.4. EU:n biotalousstrategia	27
3.5. EU:n biodiversiteettistrategia 2020	27
3.6. RES-direktiivi ja biomassan kestävyyskriteerit	27
3.7. Metsänielujen sisällyttäminen EU:n ilmastotavoitteisiin	28
3.8. FLEGT-toimintasuunnitelma	28
3.9. EU:n puutavara-asetus	29
3.10. EU:n siemen- ja lisäysaineistolainsäädännön uudistaminen	29
3.11. EU:n kasvinterveyslainsäädännön uudistaminen	29
3.12. EU:n kehityspolitiikan uudistaminen	30
4. Metsäalan kehitysyhteistyö ja muu kahdenvälinen yhteistyö	30
LIITE 2: Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan kokoonpano toimikaudella 2010–2012	32

Lyhenteet

CBD	Convention on Biological Diversity Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus; yksi kolmesta nk. Rion sopimuksesta
CIFOR	Center for International Forestry Research Kansainvälisen metsäntutkimuksen keskus
CPF	Collaborative Partnership on Forests YK:n metsäfoorumin (UNFF) työtä tukeva järjestökumppanuus
DG SANCO	Directorate-General for Health and Consumers EU-komission terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosasto
EFI	European Forest Institute Euroopan metsäinstituutti
EU	European Union Euroopan Unioni
EY	Euroopan Yhteisö
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations YK:n Maatalous ja elintarvikejärjestö
FAO/EFC	Food and Agriculture Organization of the United Nations/European Forestry Commission FAO:n Euroopan metsätalouskomissio
FLEGT	Forest Law Enforcement, Governance and Trade EU:n metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa, metsähallintoa ja puukauppaa koskeva toimintasuunnitelma ja lupajärjestelmä.
FOREST EUROPE	Euroopan metsäministerikongressien valmistelu- ja seurantaprosessi (Entinen MCPFE eli Ministerial Conference for Protection of Forests in Europe)
GEF	Global Environment Facility Maailmanlaajuinen ympäristörahoitus
FRA	Forest Resources Assessment FAO:n maailman metsävarojen arviointi -ohjelma
ICRAF	The World Agroforestry Centre (aiemmin International Centre for Research in Agroforestry) Kansainvälinen peltometsäviljelyn tutkimuskeskus
IKI	Institutionaalisen kehitysyhteistyön instrumentti (yksi UM:n rahoitusinstrumenteista)
ITTA	International Tropical Timber Agreement Kansainvälinen trooppista puuta koskeva sopimus
ITTO	International Tropical Timber Organisation Kansainvälinen trooppisen puun järjestö
IUCN	World Conservation Union (aiemmin International Union for Conservation for Nature and Natural Resources) Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto
IUFRO	International Union of Forestry Research Organizations Kansainvälinen metsäntutkimusjärjestöjen liitto
KMO	Kansallinen metsäohjelma
LULUCF	Land Use, Land Use Change and Forestry YK:n ilmastopöytäkirjan maankäyttö-, maankäytön muutos- ja metsätaloussektori, jonka alla sektorin päästöt ja nielut raportoidaan.

MCPFE	Ministerial Conference for Protection of Forests in Europe (nykyisin FOREST EUROPE) Euroopan metsäministerikonferenssien valmistelu- ja seurantaprosessi
MRV	Monitoring, verification and reporting Ilmastopimukseen liittyvät seuranta-, todentamis- ja raportointitoimenpiteet
METSO	Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma
MSO	Metsäalan strateginen ohjelma
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
PMN	Pohjoismaiden ministerineuvosto
REDD+	Balin toimintaohjelmassa REDD+ on määritelty seuraavasti: Policy approaches and positive incentives on issues relating to reducing emissions from deforestation and forest degradation in developing countries; and the role of conservation, sustainable management of forests and enhancement of forest carbon stocks in developing countries REDD+ on kehitysmaiden metsäkadon vähentämiseen liittyvä mekanismi ilmastopimusneuvotteluissa
RES-direktiivi	uusiutuvan energian direktiivi
UNCCD	United Nations Convention to Combat Desertification YK:n aavikoitumissopimus; yksi kolmesta nk. Rion sopimuksesta
UNDP	United Nations Development Programme YK:n kehitysohjelma
UNECE	United Nations Economic Council for Europe YK:n Euroopan talouskomissio
UNECE/TC	United Nations Economic Council for Europe/Timber Committee UNECE:n puutavarakomitea
UNEP	United Nations Environment Programme YK:n ympäristöohjelma
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change Ilmastonmuutosta koskeva YK:n sopimus; yksi kolmesta nk. Rion sopimuksesta
UNFF	United Nations Forum on Forests YK:n metsäfoorumi
YK	Yhdistyneet Kansakunnat
WB	World Bank Maailmanpankki

1. JOHDANTO

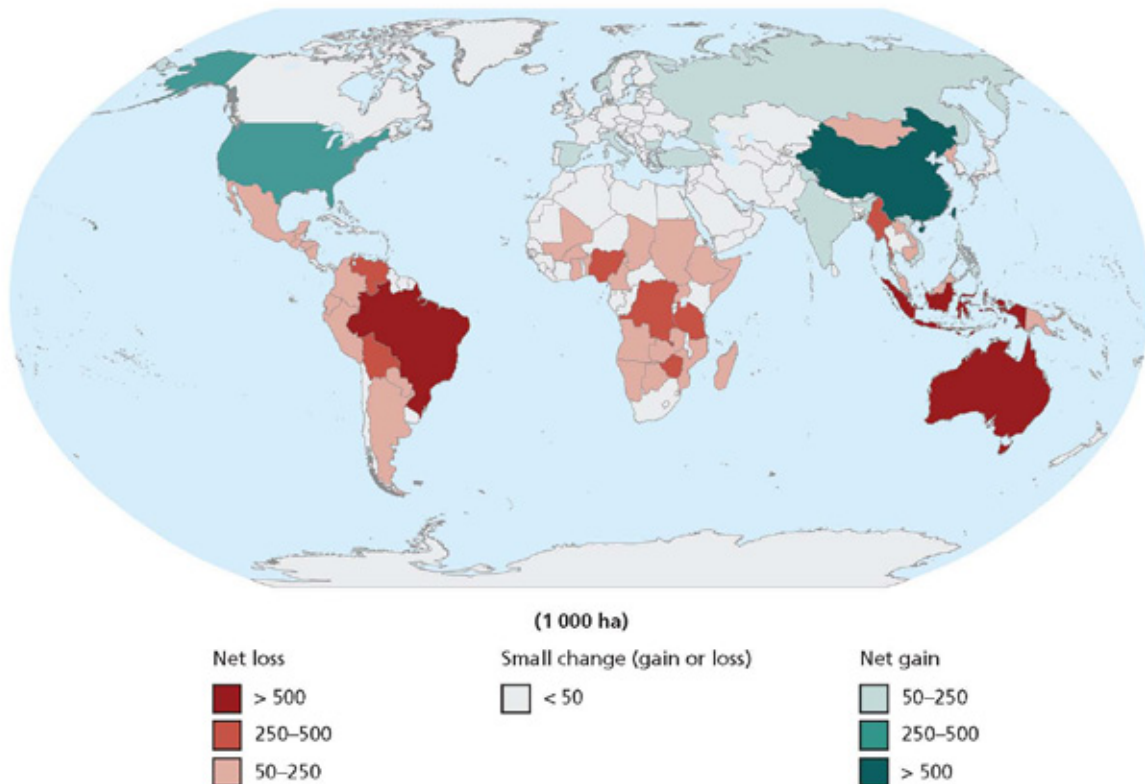
1.1. Metsät ja metsien käyttö muuttuvassa maailmassa

Metsillä on erilainen merkitys eri puolilla maailmaa. Useille kehitysmaiden asukkaille metsät merkitsevät polttopuuta, rakennustarvikkeita, riistaa, hedelmiä ja lääkekasveja, toisille taas laidunmaata tai pyhää paikkaa, jossa voi kunnioittaa menneitä sukupolvia. Maailmanpankin arvioiden mukaan noin 1,6 miljardin kehitysmaissa asuvan ihmisen elämä riippuu tavalla tai toisella metsistä. Trooppiset metsät ovat tärkeitä myös ravinnontuotannon ja ruokaturvan kannalta. Eräät maat, kuten esimerkiksi Suomi, ovat luoneet hyvinvointinsa metsätalouden ja metsäteollisuuden pohjalta. Monessa maassa metsien hoidon pääasiallinen tavoite on vesivarojen ja maaperän suojele. Metsäluonnon ja metsien monimuotoisuuden suojele sekä metsien merkitys ilmastomuutoksen hillinnässä ovat korostuneet 1990-luvulta lähtien.

Euroopan ja Pohjois-Amerikan metsiä on raivattu vuosisatojen ajan maatalousmaaksi ja muuhun maankäyttöön. Viime vuosikymmenten aikana sama suuntaus on kiihtynyt kehitysmaissa. Metsäkato onkin ollut yleisenä huolenaiheena jo yli kaksikymmentä vuotta. Nykyisin maapallon maapinta-alasta noin kolmannes on metsien

peitossa. YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) tuoreimman metsävarainventoinnin (FRA 2010) mukaan maailman metsäpinta-ala on 4,03 miljardia hehtaaria. Yli puolet maailman metsistä kasvaa viiden maan alueella: Venäjällä, Brasiliassa, Kanadassa, Yhdysvalloissa ja Kiinassa. FRA 2010 -raportin mukaan maailman metsäpinta-ala vähenee edelleen huolestuttavaa vauhtia, vaikka jollain alueilla metsäkato on hidastunut. Vuosina 2000–2010 noin 13 miljoonaa hehtaaria metsää otettiin vuosittain pääosin maatalouden käyttöön tai sitä hävisi luonnontuhojen seurauksena. Voimakkaasti lisääntynyt metsien istuttaminen ja metsien luontainen laajentuminen ovat toisaalta pienentäneet maailman metsien nettomääräistä häviämistä. Vuosina 2000–2010 maailman metsäpinta-ala väheni nettomääräisesti 5 miljoonaa hehtaaria vuodessa, kun 1990-luvulla metsäkato oli noin 8 miljoonaa hehtaaria vuodessa. Metsäkato on suurinta Etelä-Amerikassa ja Afrikassa, kun samanaikaisesti metsäpinta-ala on kasvanut Aasiassa, erityisesti Kiinassa, sekä Euroopassa. Metsävarat ovat lisääntyneet merkittävästi Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joten metsävarojen kestävä käyttöä olisi mahdollista lisätä.

Maailmantalouden painopisteet, ja sitä myötä myös metsäteollisuustuotteiden kulutus ja tuotanto ovat vähitellen siirtyneet kehittyviin maihin, erityisesti Etelä-Amerikkaan ja Kiinaan. Myös suomalaisen metsäteollisuuden investoinnit tulevat suuntautumaan yhä enemmän kehittyviin maihin. Näissä maissa on investoitu myös puuviljelmiin, joiden nopeakasvuiset, yleensä vierasperäiset puulajit tuottavat teollisuuden tarvitsemää puukuitua jopa kymmenen kertaa nopeammin kuin pohjoisen pallonpuoliskon tavanomaiset metsät. Puuviljelmien merkitys metsäteollisuuden puuhuollossa tulee yhä kasvamaan.

Kuva 1. Vuosittainen metsäpinta-alan muutos maittain (Lähde: FAO FRA-2010)

Kehittyneissä maissa metsäteollisuustuotteiden kulutus ei juuri enää kasva ja tietyissä paperilajeissa kehittyneiden maiden kulutus ja tuotanto vähenevät. Pidemmällä aikavälillä puusta ja puubiomassasta valmistettujen tuotteiden voidaan kuitenkin olettaa kasvavan myös kehittyneissä maissa, kun uusiutuvilla raaka-aineilla korvataan uusiutumattomia. Biotalous lisää monipuolisesti uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja sitä kautta luo uusia mahdollisuuksia koko metsäalalle. Metsien suurempi hyödyntäminen virkistys- ja hyvinvointipalveluiden tuotteistamisessa on myös mahdollista.

Puun tärkein käyttömoto kehitysmaissa on polttopuu tai puuhiili, mutta tämä energialähde on entistä tärkeämpi myös Euroopan Unionissa. EU:n energia- ja ilmastostrategiassa asetettujen tavoitteiden mukaan keskimäärin 20 prosenttia tulee kattaa uusiutuvilla energialähteillä vuonna 2020. Uusiutuvien energialähteiden osuus energian kokonaiskulutuksesta Euroopan Unionin alueella on yli kaksinkertaistunut 20 vuoden aikana. Kun vuonna 1990 uusiutuvan energian osuus oli neljä prosenttia, oli se vuonna 2009 jo keskimäärin yhdeksän prosenttia. Puupolttoaineiden osuus kaikista uusiutuvista energialähteistä oli vuonna 2009 Euroopan Unionissa lähes puolet, Suomessa yli 80 prosenttia.

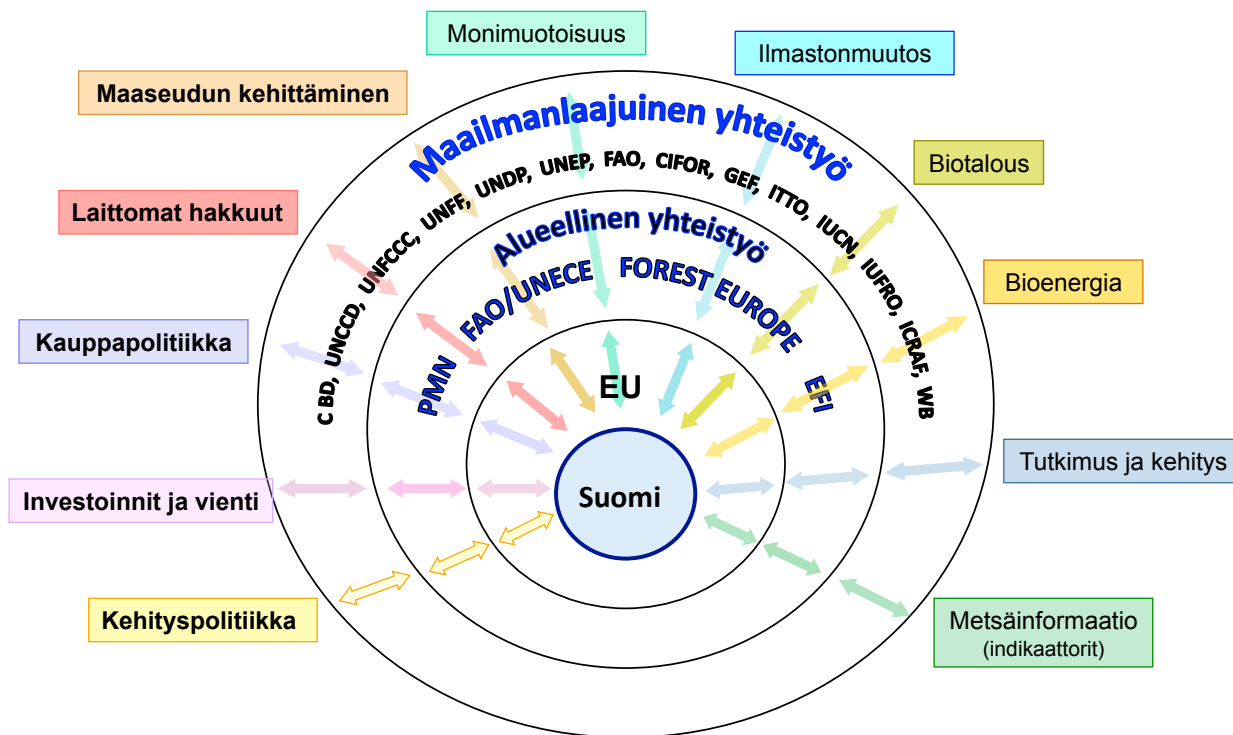
1.2. Kansainvälisen metsä- ja ympäristöpolitiikan trendit ja niiden vaikutus

Suomen metsäsektori on kansainvälisesti suuntautunut ja siihen vaikuttaa yhä voimakkaammin maailmanlaajuiset trendit sekä kansainvälisen metsä- ja ympäristöpolitiikan että markkinoiden kautta.

Oikeudellisesti sitovat kansainväliset sopimukset, kuten YK:n ilmastonmuutosta (UNFCCC) ja biologisen monimuotoisuuden suojelua (CBD) koskevat sopimukset, voivat edellyttää politiikan tai lainsäädännön muutosta tai kehittämistä sopimuksen ratifioineissa maissa ja vaikuttavat siten suoraan kansalliseen politiikkaan. Metsien, puun ja puutuotteiden merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä on saanut yhä tärkeemmän aseman kansainvälisessä ympäristökeskustelussa. Teollisuusmaissa metsien hiilinielu kompensoi noin 9 prosenttia muiden sektorien päästöistä. Toisaalta kehitysmaissa metsäkato ja metsien tilan heikkeneminen edustavat noin 15 prosenttia maailman kasvihuonekaasupäästöistä. Keskeiseksi metsien kannalta onkin muodostunut YK:n ilmastopimus.

Kansainväliset trendit voivat realisoitua kansalliselle tasolle myös markkinoiden kautta. Esimerkiksi kuluttajakäyttäytymisen, kansainvälisten boikottikampanjoiden ja sertifiointin kautta voidaan vaikuttaa vientiorientoituneen metsäsektorin toimijoiden käyttäytymiseen. Markkinoiden kautta realisoituvat vaikutukset liittyvät läheisesti yritysten kilpailukyvyyn säilyttämiseen tai parantamiseen sekä kansallisella tasolla tehtäviin poliittisiin päätöksiin, joilla pyritään vahvistamaan kotimaisen metsäsektorin toimintaedellytyksiä kansainvälisillä markkinoilla.

Kansainväliseen metsäpolitiikkaan vaikuttavat myös oikeudellisesti sitomattomat päätöslauselmat, periaatteet ja asiakirjat, kuten YK:n Ympäristö- ja kehityskonferenssissa (1992) hyväksytty Agenda 21 -toimintaohjelma ja nk. Rion metsäperiaatteet, sekä niiden edistämiseen tähtäävä YK:n metsäfoorum (UNFF) toiminta. Rio+20-konferenssissa vahvistettiin metsien ja metsäsektorin keskeinen merkitys siirryttäessä kohti vihreää biopoh-

Kuva 2. Kansainvälisten ja EU:n metsäasioiden vaikutus Suomen metsäpolitiikkaan

jaista taloutta. YK:n puitteissa tapahtuva metsäkeskustelu sekä useat muut prosessit ohjaavat metsiin liittyvää kansainvälistä keskustelua, joka muokkaa yleistä mielipidettä ja normeja ja siten vaikuttaa epäsuorasti myös kansallisen tason politiikan muotoutumiseen. Keskeisiä teemoja kansainvälisessä metsäpoliittisessa keskustelussa ovat mm. metsäkadon pysäyttäminen, metsien ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, kestävä metsätalous, ilmastonmuutoksen hillintä, bioenergia sekä laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän kaupan torjunta.

Metsiä koskevien kansainvälisten sopimusten ja prosessien myötä metsiin liittyvien tavoitteiden määrä on lisääntynyt. Selvänä trendinä on ollut metsäasioiden käsittelyn hajaantuminen entisestään useisiin järjestöihin ja prosesseihin. Voimassa olevat metsiä koskevat ympäristösopimukset tarkastelevat metsien suojeleminen, hoitoa ja käyttöä yleensä vain tietyistä, rajatusta näkökulmasta (esim. ilmastonmuutoksen hillintä, metsien monimuotoisuuden suojeleminen) ja yleensä niiden vaikutus on metsien käyttöä pikemminkin rajoittava kuin kestävä metsätaloutta edistävä.

Suomen tavoitteena on ollut aktiivisesti edistää ja parantaa YK:n puitteissa aloitettua laaja-alaista ja avointa yhteistyötä metsäkysymyksissä, tukea metsien kestävä hoidon ja käytön ml. suojeleminen toimeenpanoa ja parantaa metsäasioita käsittelevien kansainvälisten sopimusten, organisaatioiden ja prosessien välistä yhteistyötä ja koordinaatiota. Tavoitteena on ollut kehittää kokonaisvaltaista ja tasapainoista metsien tarkastelua ja yhtäläisiä toimintaedellytyksiä. Konkreettisenä keinona on nähty kaikkia maailman metsiä koskevan kansainvälisen sopimuksen aikaansaaminen. Kansainvälisen metsäsopimuksen neuvottelamisesta ei kuitenkaan toistaiseksi ole päästy yksimielisyyteen. Seuraavan kerran asiaa tarkastellaan YK:n metsäfoorumissa vuonna 2015.

1.3. Metsät ja metsäasiat Euroopassa ja Euroopan Unionissa

Euroopan metsäsopimuksen neuvottelujen käynnistyminen vuonna 2011 saattaa tiivistää eurooppalaista metsäpolitiikkaa. Euroopan metsäsopimusta voidaan pitää mahdollisuutena, jonka ansiosta metsäasioiden tarkastelu laajentuisi kattamaan tasapuolisesti ja kokonaisvaltaisesti kestävyiden eri ulottuvuudet. Samalla tarjoutuu mahdollisuus tarkastella ja tehostaa metsäasioita käsittelevien eurooppalaisten organisaatioiden ja prosessien työnjakoa ja yhteistyötä. Haasteena Suomelle on kuitenkin huolehtia, että metsien merkitys ja potentiaali hyvinvoinnin lähteenä otetaan riittävästi huomioon metsäsopimuksessa. Eurooppalaisessa metsäyhteistyössä onkin tärkeää korostaa metsien monikäyttöä, taloudellista merkitystä ja alan kilpailukykyä.

Euroopan metsäsopimusneuvotteluiden lisäksi tiivistä alueellista yhteistyötä tehdään YK:n talouskomission (UNECE) ja YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO), Euroopan metsäinstituutin (EFI) ja yleiseurooppalaisen metsäprosessin (FOREST EUROPE) kesken.

Monet kansainvälisiin sopimuksiin sisältyvistä päätöksistä ja suosituksista tarkentuvat ja konkretisoituvat vähitellen EU-linjauksiksi ja -strategioiksi. Yhä merkittävämpi osa metsäsektorin toimintaedellytyksiin vaikuttavista politiikoista perustuukin EU:n säätelyyn ja politiikkoihin, vaikka varsinaisesta metsäpolitiikasta päätetään EU-maissa kansallisesti. Erityisesti maatalous-, maaseudun kehittäminen-, energia-, ilmasto- ja ympäristöpolitiikkojen alalla on laadittu useita metsiä koskevia asetuksia ja direktiivejä. Myös kauppa-, talous- ja raha-, työllisyys-, teollisuus-, alue- ja kilpailupolitiikat vaikuttavat metsäsektoriin. Metsäasioiden käsittely EU:ssa pohjautuu usein maailmanlaajuisiin ongelmiin

Taulukko 1. Metsät ja metsäsektori Euroopan Unionissa ja Suomessa

	EU-27	Suomi
Metsäala, 1000 ha 1)	157,194	22,084
- osuus maa-alasta, % 1)	38	73
Metsäala asukasta kohden, ha	0,32	4,13
Puuston tilavuus metsämaalla, milj. m ³ 1)	24,132	2,207
- keskitilavuus metsämaalla, m ³ /ha 1)	154	100
Suojellut metsät kaikkiaan, 1000 ha 2)	33711	3204
- osuus maa-alasta, % 2)	21,4	14,5
Metsäsektorin työlliset vuonna 2010, 1000 henkilöä 3)	2327	69
- osuus kaikista työllisistä, % 3)	1,1	2,8
Metsäsektorin arvonlisäys vuonna 2008, milj. € 3)	108055	7613
- osuus bruttokansantuotteesta, % 3)	1,0	4,7

1) Lähde: State of Europe's Forests 2011

2) Lähde: State of Europe's Forests 2011 ja 2007; UNECE tilastot: MCPFE-suojelualueluokituksen luokat 1 (biologisen monimuotoisuuden turvaaminen) ja 2 (maisemien ja erityisten luontokohteiden suojeleminen)

3) Lähde: Eurostat

(kuten metsäkato, ilmastonmuutos, laittomat hakkuut ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen). Tällöin ongelmaksi muodostuu usein sellaisten globaalisti toimivien ratkaisujen löytäminen, jotka toimisivat myös jäsenmaissa eivätkä kohtuuttomasti haittaisi jäsenmaiden metsäsektorin toimintaa. Kuluttaja- ja tuotelähtöisyys on myös selvästi voimistunut. Metsien merkitys kansantalouden kannalta ja kansallisessa politiikassa on useimmissa EU-maissa huomattavasti vähäisempi kuin Suomessa. Metsäasioita käsitellään usean pääosaston alaisessa työssä ja koordinaatio on usein puutteellista. Parlamentin asema metsäasioiden käsittelyssä on myös voimistunut Lissabonin sopimuksen myötä.

1.4. Koordinaatio ja aktiivinen vaikuttaminen yhä tärkeämpää

Tehokkaasti koordinoitu ja laaja-alainen kansallisten metsäpoliittisten tavoitteiden edistäminen kansainvälisissä prosesseissa ja EU-asioiden valmistelussa on ensiarvoisen tärkeää. Suomi on toiminut aktiivisesti kansainvälisessä metsä- ja ympäristöpolitiikassa sekä maailmanlaajuisesti että Euroopassa. Viime vuosina vaikuttamista EU:ssa valmisteilla oleviin metsäasioihin on tehostettu ja siinä on onnistuttu hyvin. Metsäasiat on nostettu valtioneuvostotasolla keskeiseksi EU-vaikuttamisen painoalueeksi. Vaikuttamista EU:n metsäasioiden valmisteluun toteutetaan määrävälein päivitettävällä vaikuttamissuunnitelmalla ja eri ministeriöiden ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä EU-asioiden osalta on tiivistetty. Alaisen hallinnon tulosohjauksen yhteydessä otetaan EU:n metsäasioiden hoito määrävälein esille ja metsäalan tutkimustiedon hyödyntämistä EU-valmistelussa

on kehitetty. Haasteena on ollut tavoittaa EU:n päätöksenteon kannalta keskeiset toimijat ja lisätä näiden tietoisuutta metsäasioista. Verkostoitumista Euroopan parlamentin suuntaan on parannettu Suomen aloitteesta esimerkiksi Euroopan metsäinstituutin (EFI) organisoiman ThinkForest-ajatushautomon toiminnan sekä meppivetoisen metsäverkoston kautta. ThinkForest tarjoaa dynaamisen foorumin tutkijoiden, sidosryhmien edustajien ja korkean tason metsäpolitiikan päättäjien vuoropuhelulle. Euroopan parlamenttiin suuntautuvassa vaikuttamistyössä korostuu mahdollisimman aikainen vaikuttaminen.

Viime vuosina erityisesti ilmasto- ja energiapolitiikan alalla on laadittu metsäsektoriin vaikuttavaa EU-lainsäädäntöä ja tämä kehitys todennäköisesti tulee jatkumaan. Metsiä koskevan EU-sääntelyn voidaan olettaa tulevaisuudessa voimistuvan. Eurooppa 2020 -strategia älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun painopisteineen, ja etenkin sen resurssitehokkuuslippulaiva, joka on yksi strategian seitsemästä lippulaivasta, on siirtänyt metsät EU-politiikan ytimeen. Resurssitehokkuuden alla edistetään toimia mm. vähähiilisen talouden, biotalouden ja energiakysymysten saralla. Onpa yhteisen maatalouspolitiikan uudistuskin tämän lippulaivan alla; metsiin sen osalta vaikuttaa maaseudun kehittämisasetus ja sen tulevat metsätoimet. Yhtenä haasteena on ollut EU:n valtiontukien suuntalinjojen soveltuvuus metsätalouden tukien osalta.

Suomen metsätalouden ja -sektorin kannalta on siten erittäin tärkeää, että myös tulevaisuudessa panostetaan koordinaatioon, johdonmukaisuuteen ja laaja-alaiseen vaikuttamiseen kansainvälisessä metsä- ja ympäristöpolitiikassa sekä EU:n metsiä koskevien asioiden valmistelussa. Suomen kansainvälisen vaikuttamisen ohjenuorana toimivat Kansallisen metsäohjelman 2015 tavoitteet ja niiden mahdollisimman tehokas edistäminen.

2. KANSAINVÄLISEN METSÄPOLITIIKAN JA EU:N METSÄASIOIDEN VALMISTELU SUOMESSA

2.1. Metsäasioita käsittelevät työryhmät

Kansainvälisiä metsäasioita on valmisteltu Suomessa tiiviissä yhteistyössä eri hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa jo 1990-luvulta lähtien. Kansallisen metsäohjelman myötä kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU:n metsäasiat on liitetty kiinteäksi osaksi Kansallisen metsäohjelman laatimista, toimeenpanoa ja seuranta.

Maa- ja metsätalousministeriön apuna kansainvälisten metsäpoliittisten kysymysten valmistelussa ja niiden vaikutusten arvioinnissa toimii **Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunta**, jonka viimeisin toimikausi kattoi vuodet 2010–2012. Neuvottelukunta toimi asiantuntija- ja neuvoa antavana elimenä. Neuvottelukunta oli myös yksi metsäneuvoston työryhmistä ja osallistui KMO 2015 -työn seurantaan.

Neuvottelukunnan tehtävänä oli:

- tukea Suomen kantojen valmistelua metsiin liittyvissä kansainvälisissä neuvotteluissa (esimerkiksi YK:n metsäfoorumin (UNFF), kansainvälisen trooppisen puun järjestön (ITTO), biodiversiteettisopimuksen (CBD), ilmastopöytäkirjan (UNFCCC) ja Euroopan metsäministerikonferenssin (MCPFE, FOREST EUROPE) kokoukset),
- seurata ja arvioida kansainvälisen metsäpolitiikan ja kansainvälisten metsäkysymysten kehitystä,
- tukea kansainvälisen ja kansallisen metsäpolitiikan yhteensovittamista ja edistää eri toimijoiden osallistumista kansainvälisen metsäpolitiikan valmisteluun, ja
- välittää tietoa kansainvälisissä kokouksissa tehdyistä päätöksistä ja niiden vaikutuksista kansalliseen metsäpolitiikkaan sekä edistää kansallista toimeenpanoa.

Neuvottelukunnassa on ollut 24 jäsentä sekä lisäksi pysyviä asiantuntijoita edustaen laajasti eri hallinnonaloja ja sidosryhmiä ja se on kokoontunut 14 kertaa vuosina 2010–2012. Kokousten lisäksi on järjestetty seminaareja ajankohtaisista kansainvälisistä metsäkysymyksistä. Neuvottelukuntaa ovat viime vuosina työllistäneet erityisesti FOREST EUROPE -prosessin jatko (eli Euroopan metsäministerikonferenssi ja niiden seuranta ja valmistelu) sekä Oslon metsäministerikonferenssissa vuonna 2011 hyväksytty päätös aloittaa Euroopan metsäsopimusneuvottelut. Tämän lisäksi neuvottelukunta on käsitellyt mm. YK:n metsäfoorumin asioita, ilmastoneuvotteluiden metsäkysymyksiä,

FAO:n ja UNECE:n metsätoimintaa, Rio+20-kokouksen metsät ja vihreä talous -teemaa, suomalaisen metsäasiantuntijuuden vientinäkömiä ja Suomen metsien tila 2011 -raporttia. Neuvottelukunta on myös tukenut ulkoasiainministeriötä Kehityspoliittisen toimintaohjelman metsälinjausten valmistelussa.

Kansainvälisiä metsäasioita käsitellään useassa eri ministeriössä (maa- ja metsätalousministeriö, ulkoasiainministeriö, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö). Näiden ministeriöiden edustajista koostuva **kansainvälisten metsäasioiden virkamiestyöryhmä** vahvistaa ministeriöiden välistä koordinaatiota. Virkamiestyöryhmän kokouksissa valmistellaan mm. Suomen linjaukset EU:n neuvoston alaisen metsätaloustyöryhmän (**Working Party on Forestry**) kokouksiin, joissa käsitellään kansainvälisiä metsäasioita ja EU:n suhtautumista niihin.

EU-metsäasioita valmistellaan EU-asioiden komitean alaisessa **EU-metsäjaostossa**, jonka puheenjohtajana toimii maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston osastopäällikkö. EU-metsäjaoston tavoite on koordinoita ja omalta osaltaan valmistella EU:n metsiin, metsätalouteen ja metsäalaan liittyviä kysymyksiä ja siten vahvistaa EU:n metsäasioiden yhtenäistä ja johdonmukaista käsittelyä. EU-metsäjaosto noudattaa kansallisen EU-valmistelun rakennetta, eli se kokoontuu laajassa kokoonpanossa (metsäalan toimijat ja sidosryhmät laajasti mukana) sekä suppeassa virkamieskokoonpanossa asian käsittelyn luonteesta riippuen. Viime vuosina jaostoa ovat työllistäneet muun muassa laittomien hakkuiden torjuntaan liittyvä puutavara-asetus, EU:n metsästrategian päivittäminen osana laajempaa keskustelua metsäasioiden käsittelystä EU:ssa, metsätaloustoimenpiteet osana uutta maaseudun kehittämissä politiikkaa sekä vihreä kirja metsien suojelusta ja metsätiedosta ja sitä seurannut keskustelu EU:n metsätietojärjestelmästä. Metsäjaostossa valmistellaan Suomen linjaukset mm. komission johdolla toimivaan pysyvään metsäkomitean (**Standing Forestry Committee**) kokouksiin, joissa käsitellään EU:n ns. sisäisiä metsäasioita.

Metsiä koskevia kansainvälisiä asioita valmistellaan ja käsitellään myös muiden ministeriöiden alaisissa työryhmissä. Ympäristöministeriön johdolla toimiva **ilmastoneuvottelutyöryhmä** valmistelelee Suomen kannat ilmastopöytäkirjan neuvotteluihin. Metsien rooli uuden kasvihuonepäästöjä rajoittavan sopimuksen puitteissa on Suomen kannalta yksi keskeisistä kysymyksistä. Niin ikään ympäristöministeriön johdolla toimii kansallisen biodiversiteettitoimintaohjelman seurantatyöryhmä. Sen alatyöryhmänä toimii **kansainvälisten biodiversiteettiasioiden asiantuntijatyöryhmä**, jonka tehtävänä on koordinoita toimintaohjelman toteutukseen liittyviä kansainvälisiä tehtäviä ja valmistella Suomen osallistumista sopimuksia koskeviin kansainvälisiin kokouksiin. Työ- ja elinkeinoministeriön metsäalan strategisen ohjelman (MSO) osana toimii **kansainvälisten asioiden tukiryhmä**. Tämän tukiryhmän tehtäviin kuuluu muista MSO:n tukiryhmistä nousevat kansainväliset asiat (mm. metsä- ja puutuoteteollisuuden kansainvälistymisen edistäminen), puurakentamisen edistäminen kansainvälisesti (etenkin EU), metsäteollisuuden EU-vaikuttaminen ja sen kehittäminen, kahdenvälinen metsäteollisuusyhteistyö sekä yhteistyö maa- ja metsätalousministeriön metsiin liittyvän kansainvälisen toiminnan kanssa.

2.2. Kansainvälinen metsäpolitiikka toteuttaa hallitusohjelmaa

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma sisältää useita linjauksia, jotka ohjaavat Suomen johdonmukaista käyttäytymistä

kansainvälisten ja Euroopan metsäkysymysten osalta. Alla olevassa taulukossa on esitetty hallitusohjelman kirjauksia jotka liittyvät kansainvälisiin ja EU:n metsäasioihin. Nämä linjauksia otetaan johdonmukaisesti huomioon Suomen näkökannoissa.

Taulukko 2. Kansainvälisiin ja EU:n metsäasioihin liittyvät hallitusohjelman linjaukset

Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyyn vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Hallitus edistää suomalaisen työn ja yrittämisen kilpailukykyä avoimilla maailmanmarkkinoilla. Talouskasvun täytyy olla ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä. Hallitus tavoittelee Suomea, joka on maailman eturintamassa ympäristöystävällisessä, resurssi- ja materiaalihokkaassa taloudessa sekä kestävien kulutus- ja tuotantotapojen kehittäjänä. Ympäristötavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla.
Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä EU-asiat	<ul style="list-style-type: none"> Suomen turvallisuus, hyvinvointi ja menestyksen edellytykset perustuvat laaja-alaiseen yhteistyöhön muiden valtioiden ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Suomen ulkopolitiikan tavoitteena on kansainvälisen vakauden, turvallisuuden, rauhan, oikeudenmukaisuuden ja kestävä kehityksen vahvistaminen sekä oikeusvaltion, demokratian ja ihmisoikeuksien edistäminen. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, vahvaan vaikuttamiseen Euroopan unionissa ja tehokkaaseen monenkeskiseen yhteistyöhön osana kansainvälistä yhteisöä. Suomi toimii aktiivisesti YK:n aseman ja toimintakyvyn vahvistamiseksi Eurooppalaista yhteistyötä on lisättävä niissä asioissa, joissa yhdessä toimiminen tuottaa lisäarvoa tai on EU:n ulkoisen vaikuttamisen kannalta tärkeää. Samalla on toissijaisuusperiaatteen kunnioittamista vahvistettava ja pidättäydyttävä sellaisesta säätelystä, jonka tavoitteet voidaan saavuttaa yhtä hyvin tai paremmin kansallisella tasolla. Suomi tukee EU:n ulkoisen toiminnan vahvistamista unionin laajaa keinovalikoimaa ja uutta ulkosuhdepalvelua hyödyntäen. Tavoitteena on EU:n vahvistaminen kansainvälisen politiikan toimijana, joka toimii yhtenäisesti kansainvälisissä järjestöissä ja sopimusneuvotteluissa. Unionin tulee olla aktiivinen toimija erityisesti lähialueillaan, suhteessa strategiaan kumppaneihin ja keskeisissä globaaleissa kysymyksissä. Suomen kannalta EU:n itäisen kumppanuuden vahvistaminen on tärkeää. Suomi vahvistaa tiiviitä, laaja-alaisia ja monentasoisia kahdenvälisiä suhteita Venäjän kanssa. Hallitus toimii aktiivisesti EU:n Venäjän-politiikan kehittämisessä. Suomi tukee Venäjän lähentymistä Eurooppaan ja integroitumista kansainväliseen sopimusjärjestelmään. Moninapaisessa maailmassa Suomi pyrkii aktiivisesti vahvistamaan ja uudistamaan monenkeskistä järjestelmää, joka sitouttaa kaikki keskeiset toimijat yhteisten tavoitteiden ja ratkaisujen taakse. Yhdistyneet kansakunnat on globaalin monenkeskisen järjestelmän ja yhteistyön kivijalka.
Elinkeino-, työllisyys- ja innovaatiopolitiikka / Metsätalous	<ul style="list-style-type: none"> Metsätalouden ja metsäteollisuuden taloudellista toimintapohjaa on uudistettava metsälainsäädännön kokonaisuudistuksella, jolla turvataan niin luonnon monimuotoisuus ja monikäyttöisyys kuin kansantalouden, puunkäyttäjien ja metsänomistajan edut. Kansallisen metsäohjelman ja Kemeran toteutuksesta huolehditaan. Jatketaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO).
Naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on keskeinen yhteiskunnallinen päämäärä. Tämä tulee ottaa huomioon kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Molemmilla sukupuolilla tulee olla yhtäläiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet.
Ympäristöpolitiikka	<ul style="list-style-type: none"> Puhdas ympäristö, monimuotoinen luonto ja laadukas asuinympäristö ovat hyvinvoinnin edellytyksiä. Globaalit ympäristöhaasteet, kuten kuudes sukupuuttoaalto ja ilmastonmuutoksen hillintä asettavat vaatimuksia, joihin Suomen on vastattava. Ympäristöpolitiikan tavoitteena on parantaa ympäristön ja vesistöjen tilaa, pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä varmistaa ilmastotoimien vaikuttavuus ja oikeudenmukaisuus. Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön ympäristöhaasteiden ratkaisemiseksi. Hallitus tehostaa luonnon monimuotoisuuden suojelua, harjoittaa luonnonvarojen kestävä käyttöä ja varmistaa toimien riittävän rahoituksen, jotta luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen voidaan pysäyttää vuoteen 2020 mennessä. Luonnon monimuotoisuuden suojelua varten selvitetään myös uusia innovatiivisia rahoituslähteitä. Edistetään puurakentamista ja rakentamisen energiatehokkuuden laskennassa elinkaarilaskentaa, joka ottaa huomioon myös rakennusmateriaalien ja -tuotteiden valmistuksen. Ympäristövaikutuksiltaan edullisimpien vaihtoehtojen suosiminen otetaan julkisten rakennushankkeiden periaatteeksi ja näiden vaihtoehtojen edistämistä julkisesti tuetussa asuntotuotannossa selvitetään.
Ilmasto- politiikka	<ul style="list-style-type: none"> Suomi tukee EU:ssa hiilinielujen laskentatapaa, joka perustuu luonnontieteelliseen hiilinielujen todellisten muutosten seurantaan ja turvaa Suomessa metsän kestävä talouskäytön. Tavoitteena on oikeudenmukainen järjestelmä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen globaalisti.

3. NEUVOTTELUKUNNAN SUOSITUKSET

3.1. Ehdotus kansainvälisen metsäpolitiikan ja EU:n metsäasioiden painopisteiksi ja tavoitteiksi vuoteen 2015

Kansallisen metsäohjelman tahtotila, visio, tähtää vuoteen 2020: "Suomen metsäala on vastuullinen biotalouden edelläkävijä. Metsiin perustuvat elinkeinot ovat kilpailukykyisiä ja kannattavia. Metsäluonnon monimuotoisuus ja muut ympäristöhyödyt ovat vahvistuneet." Metsäohjelma on jaettu edelleen kolmeen päämäärään:

- Metsiin perustuvia liiketoiminta vahvistuu ja tuotannon arvo kasvaa.
- Metsätalouden kannattavuus paranee.
- Metsien monimuotoisuus, ympäristöhyödyt ja hyvinvointivaikutukset vahvistuvat.

Päämäärien saavuttamista tuetaan läpileikkaavien teemojen avulla: (i) monipuolistamalla ja vahvistamalla metsäalan osaaamista sekä (ii) lisäämällä vaikuttamista kansainväliseen ja EU-metsäpolitiikkaan.

KMO:ssa määritellyt tavoitteet kansainvälisten ja EU:n metsäasioiden osalta ovat:

- Kansainvälinen metsäpolitiikka edistää metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä parantaa metsäsektorin toimintaedellytyksiä.
- Metsäalaa vaikuttava valmistelu ja päätöksen teko EU:ssa on koordinoitua ja siinä otetaan huomioon metsäala kokonaisuutena sekä metsäalan kansalliset erityispiirteet.
- Kehitysyhteistyössä korostetaan metsien kestävää hoitoa ja käyttöä köyhyyden vähentämiseksi ja ympäristön tilan parantamiseksi. Metsäyhteistyöllä edistetään toimijoiden osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön.

Neuvottelukunta esittää, että kansallisen metsäohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi keskitytään Suomen EU-metsäasioiden hoidossa ja kansainvälisen metsäpolitiikan toteuttamisessa seuraavassa taulukossa esitettyihin painopistealueisiin, niitä tukeviin toimenpiteisiin sekä Suomen tavoitteisiin.

Taulukko 3. Ehdotus kansainvälisen metsäpolitiikan ja EU:n metsäasioiden painopisteiksi, niitä tukeviksi toimenpiteiksi sekä tavoitteiksi vuoteen 2015

KMO 2015 tavoite: Kansainvälinen metsäpolitiikka edistää metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä parantaa metsäsektorin toimintaedellytyksiä.	
Painopisteet	Toimenpiteet ja tavoitteet
* Kansainvälisen metsäpolitiikan järjestäminen YK:n puitteissa	<p><i>Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Metsät keskeisenä luonnonvarana ja metsäsektorin rooli vihreässä biopohjaisessa taloudessa säilyvät keskeisenä painopisteenä kansainvälisessä politiikassa ja yhteistyössä; * YK:n metsäfoorummin (UNFF) kokouksessa vuonna 2013 sovitaan prosessista, miten arvioidaan kansainvälisen metsäprosessin tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Kansainvälinen metsäprosessi tarkoittaa UNFF:n sekä sen tueksi perustetun Collaborative Partnership on Forests¹ -yhteistyökumppanuuden toimintaa. * Arviointiprosessin tulosten perusteella päätetään UNFF:n vuoden 2015 kokouksessa miten kv. metsäasioiden johdonmukaisuutta ja yhteistyötä vahvistavaa lähestymistapaa voidaan lisätä ja että metsät säilyvät korkealla poliittisella tasolla YK:ssa; * Päätetään UNFF:n vuoden 2015 kokouksessa neuvottelujen aloittamisesta kansainvälisen metsäsopimuksen aikaansaamiseksi. <p><i>Suomen tavoitteena on</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Aktiivisesti edistää ja parantaa YK:n puitteissa aloitettua laaja-alaista ja avointa yhteistyötä metsäkysymyksissä, tukea metsien kestävä hoidon ja käytön ml. suojelun toimeenpanoa ja parantaa metsäasioita käsittelevien kansainvälisten sopimusten, organisaatioiden ja prosessien välistä yhteistyötä ja koordinaatiota; * Kehittää kokonaisvaltaista ja tasapainoista metsien tarkastelua ja yhtäläisiä toimintaedellytyksiä. Konkreettisenä keinona on nähty kaikkia maailman metsiä koskevan kansainvälisen sopimuksen aikaansaaminen.

1 Collaborative Partnership on Forests (CPF) on 14 kansainvälisen metsiä koskevan järjestön ja sihteeristön vapaaehtoinen yhteenliittymä. Sen jäsen-tahot ovat: CIFOR, CBD:n sihteeristö, FAO, GEF:n sihteeristö, ITTO, IUCN, IUFRO, UNCCD:n sihteeristö, UNEP, UNDP, UNFF:n sihteeristö, UNFCCC:n sihteeristö, ICRAF ja Maailmanpankki.

<p>* Metsien rooli osana kansainvälistä ilmastopoliittista</p>	<p>* Suomi vaikuttaa aktiivisesti tulevan ilmastopoliittin nieluja koskeviin laskentaaääntöjen muutoutumiseen 2015 mennessä.</p> <p>* Kehitysmaiden metsien osalta vaikutetaan siten, että metsäkadon torjuntaohjelmassa (REDD+) puututaan tuloksellisesti metsäkadon syihin ja tarkoitukseen osoitetut varat käytetään tehokkaasti.</p> <p><i>Suomen tavoitteena on, että</i></p> <p>* Uutta ilmastopoliittijärjestelmää koskevissa neuvotteluissa saadaan aikaan kokonaan uusi ilmastopoliittisuus, jossa mahdollisesti olisi eritasoisia velvoitteita, mutta ne koskisivat kaikkia maita (eli ns. LULUCF- ja REDD+ -raiteiden lähentäminen).</p> <p>* Uudessa ilmastopoliittijärjestelmässä metsien nielut otetaan oikeudenmukaisesti huomioon osana nieluja ja päästöjä koskevaa ilmastopoliittikkaa. Suomi tukee EU:ssa hiilinielujen laskentatapa, joka perustuu luonnontieteelliseen hiilinielujen todellisten muutosten seurantaan ja turvaa Suomessa metsän kestävän talouskäytön.</p>
--	---

Painopisteet	Toimenpiteet ja tavoitteet
<p>* Kansainvälisten järjestöjen ja prosessien välinen yhteistyö</p>	<p><i>Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että</i></p> <p>* Suomen ja jäsenmaiden edustajat toimivat johdonmukaisesti metsiä käsittelevien kansainvälisten järjestöjen, sopimusten ja prosessien päättävissä elimissä.</p> <p><i>Suomen tavoitteena on, että</i></p> <p>* CPF-metsäkumppanuusjärjestelyn toimintaa tehostetaan erityisesti metsiä koskevien politiikkien ja rahoitusjärjestelyjen johdonmukaisuuden sekä laadukkaan tiedonkeruun ja -hallinnan osalta.</p>
<p>* Eurooppalainen metsäyhteistyö</p>	<p><i>Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että</i></p> <p>* Saadaan aikaan lisäarvoa tuova Euroopan metsäsopimus, jonka keskeiset maat ratifioivat ja saattavat voimaan vuoteen 2015 mennessä.</p> <p>* Tehostetaan eurooppalaisten järjestöjen ja prosessien² toimintaa ja yhteistyötä.</p> <p><i>Suomen tavoitteena on, että</i></p> <p>* Mahdollinen Euroopan metsäsopimus turvaa ja edistää metsäsektorin toimintaedellytyksiä ja edistää kestävän metsätalouden kokonaisvaltaista toimeenpanoa kansallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti.</p> <p>* Mahdollisessa Euroopan metsäsopimuksessa otetaan huomioon metsien talouskäytön ja metsiin pohjautuvien elinkeinojen merkittävyys ja hyväksyttävyys osana kestävää kehitystä sekä luodaan kasvavaa hyvinvointia monipuolisella metsien kestäväällä hoidolla ja käytöllä.</p> <p>* Lisäksi Euroopan metsäsopimusneuvotteluissa on huomioitava seuraavia näkökantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kukin maa on vastuussa metsiensä kestävästä hoidosta ja käytöstä ja sitä koskevien kansallisiin olosuhteisiin ja edellytyksiin nähden riittävien politiikkien kehittämisestä ja toteutuksesta. • Kansainvälisellä yhteistyöllä ja metsäsopimuksella tulisi edistää maiden pyrkimyksiä kestävän metsätalouden saavuttamiseksi ja johdonmukaisten lähestymistapojen kehittämiseksi vastamaan yhteisiin ja muuttuviin haasteisiin. • Sopimuksen kustannustehokas toimeenpano kansallisesti ja kansainvälisesti tulee varmistaa. Toimeenpano, ml, mahdollinen sopimuksen sihteeristöjärjestely, on tarpeellista valmistella mahdollisimman kustannustehokkaaksi sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Neuvotteluissa tulee lisäksi ottaa huomioon mahdollisuus saada metsäsopimus YK-sateenvarjon alle. <p>* Eurooppalaisia metsäasioita käsittelevät järjestöt, erityisesti UNECE, FAO ja EFI sekä tulevaisuudessa mahdollisesti Euroopan metsäsopimus tekevät koordinoitua, johdonmukaista ja kustannustehokasta yhteistyötä.</p>

2 Eurooppalaisia metsäasioita käsittelevät FAO/EFC ja UNECE/TC, FOREST EUROPE, EFI, UNEP sekä tulevaisuudessa mahdollisesti Euroopan metsäsopimus.

KMO 2015 tavoite: Metsäalaan vaikuttava valmistelu ja päätöksenteko EU:ssa on koordinoitua ja siinä otetaan huomioon metsäala kokonaisuutena sekä metsäalan kansalliset erityispiirteet.

Painopisteet	Toimenpiteet ja tavoitteet
	<p>* Suomen yleistavoitteena kaikkiin EU:n metsäasioihin liittyen on Kansallisen metsäohjelman 2015 linjausten mukaisesti edistää puunkäyttöä ja metsiin perustuvaa liiketoimintaa, tukea metsätalouden kannattavuutta sekä vahvistaa metsien monimuotoisuutta, ympäristöhyötyjä ja hyvinvointivaikutuksia.</p>
<p>* EU:n metsäasioiden edistäminen ja koordinointi</p>	<p><i>Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Komissio antaa vuoden 2013 alussa kokonaisvaltaisen ja tasapainoisen "metsäpaketin" (metsästrategiaehdotus sekä ehdotukset metsätiedosta ja metsäteollisuuden kilpailukyvyistä) ja metsästrategia hyväksytään korkealla tasolla vuoden 2013 aikana; * Komissio käynnistää metsästrategian pohjalta toimeenpanon, ml. metsätoimintaohjelman suunnittelun vuoden 2013 aikana; * Komissio ja jäsenmaat käynnistävät prosessin EU:n kansainvälisten metsätavoitteiden selkiyttämiseksi; * EU:n metsäasioita käsittelevien elinten toimintaa ja komission sisäistä johdonmukaisuutta tehostetaan. Uusia esityksiä, esimerkiksi alueellisen eritahtisen integraation toimenpiteitä, tulee arvioida niiden tuottaman mahdollisen lisäarvon näkökulmasta. <p><i>Suomen tavoitteena on, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * EU:n metsästrategia on mahdollisimman kokonaisvaltainen ja kattaa koko metsäsektorin arvoketjun metsästä aina valmiisiin tuotteisiin asti. * Metsäasioissa toimivalta pysyy jäsenmailla, mutta koordinaatiota komission sisällä parannetaan ja EU:n toimintaa kansainvälisissä metsäasioissa voimistetaan. * Metsiin vaikuttavat EU-politiikat noudattavat toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita sekä hyvän hallinnon vaatimuksia. Erilaisten edellytysten toimeenpanon pitäisi pystyä hyödyntämään mahdollisimman pitkälle jo olemassa oleviin järjestelmiin – tarpeetonta hallinnollista taakkaa ja kustannusvaikutuksia toimijoille tulee välttää.
<p>* Metsäsektorin edistäminen osana biotaloutta ja maaseudun elinkeinoja</p>	<p><i>Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * EU:ssa edistetään innovaatioita puurakentamisen, puutuotteiden, bioenergian, uusien tuotteiden ja palveluiden osalta Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti; * EU:n rahoitusmahdollisuuksia metsäsektorin kehittämiseksi hyödynnetään tehokkaasti; * Korostetaan metsien ja metsätalouden maan ekosysteemipalvelujen (aineelliset tuotteet ja palvelut) innovatiivista hyödyntämistä osana vihreää biotaloutta ja maaseudun elinkeinoja. <p><i>Suomen tavoitteena on, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Valmisteilla olevat maa- ja metsätalouden suuntaviivat mahdollistavat metsätalouden pitkäjänteisen ja tarkoituksenmukaisen tukemisen kansallisesti myös tulevaisuudessa. On myös tärkeää, että järjestelmän kehittäminen ja suuntaaminen vastaamaan ajankohtaisia tarpeita on mahdollista. * Biomassan kestävyyskriteerien sovellusalueen mahdollisessa laajentamisessa koskemaan kaikkea biomassoihin pohjautuvaa energiatuotantoa otetaan huomioon, että useissa Euroopan maissa metsäbiomassaa ei kasvateta ainoastaan energiaksi. Metsäbiomassan kestävyys arvioidaan olemassa olevan metsälainsäädännön tai muiden metsätaloutta ohjaavien säännösten pohjalta ilman uutta mittavaa byrokratiaa tai ilman metsätila- tai eräkohtaista seurantaa.

KMO 2015 tavoite: Kehitysyhteistyössä korostetaan metsien kestävä hoitoa ja käyttöä köyhyden vähentämiseksi ja ympäristön tilan parantamiseksi. Metsäyhteistyöllä edistetään toimijoiden osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön.	
Painopisteet	Toimenpiteet ja tavoitteet
* EU:n metsiä koskeva kehitysyhteistyö	<p><i>Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Metsäsektorin kehittäminen on merkittävä osa EU:n virallista kehityspolitiikkaa sekä kansainvälistä ja alueellista metsäyhteistyötä. <p><i>Suomen tavoitteena on, että</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * EU:n kehitysyhteistyötä kohdennetaan vähiten kehittyneisiin maihin. * Lisätään ihmisoikeusperustaisuutta EU:n kehityspolitiikassa. * EU:n kumppanimaat sitoutuvat kansainvälisiin ihmisoikeuksiin sekä demokratian ja hyvän hallinnon periaatteisiin. * EU:n kehitysyhteistyössä korostetaan mm. metsien kestävä käytön merkitystä köyhyden vähentämisessä sekä metsien ja veden merkitystä kestävässä luonnonvarojen hallinnassa.
* Oikeusperusteisuus ja hyvä hallinto Suomen kehityspolitiikassa	<p><i>Suomen tavoitteena on</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Edistää osallistavaa ja työllistävää vihreää taloutta. * Vahvistaa metsien hallinta- ja omistusoikeuksia ja metsistä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista jakoa. * Kiinnittää huomiota maan anastuksen (land grabbing) epäkohtiin erityisesti Afrikassa ja pyrkiä saamaan aikaan sen kansainvälistä sääätelyä. * Edistää läpileikkaavien tavoitteiden (sukupuolten tasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen, ilmastokestävyys) saavuttamista. * Hyödyntää suomalaista metsä-, ympäristö- ja luonnonvaraosaamista kehitysyhteistyössä.
* Kansainvälisen metsäalan yhteistyön edistäminen	<p><i>Suomen tavoitteena on</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Edistää strategista metsäyhteistyötä Venäjän kanssa. * Edistää toimijoiden kaupallista yhteistyötä, suomalaista asiantuntijavientiä sekä Team Finland / Invest in Finland -toimia, erityisesti nousevien talouksien kanssa.

3.2. Ehdotus toimintatavaksi

Koordinoitu kansallisten metsäpoliittisten tavoitteiden edistäminen EU:n metsäasioiden hoidossa ja kansainvälisessä metsäpolitiikassa ja toisaalta EU-säätelyn ja politiikkojen sekä kansainvälisten prosessien tulosten nopea ja kustannustehokas tuominen kansalliseen metsäpolitiikkaan on tärkeää. Neuvottelukunta esittää, että Suomen toimintatapaa ohjaavat seuraavat periaatteet:

1) Kansallinen, EU- ja kansainvälisen metsäpolitiikka sekä muut metsäsektoriin vaikuttavat politiikat ja niiden toimeenpano ovat integroituvia ja/tai keskenään johdonmukaisia:

Suomen EU- ja kansainvälinen metsäpolitiikka ja kansainvälinen yhteistyö toteuttavat osaltaan kansallisen metsäohjelman sekä muiden kansallisten ohjelmien ja politiikkojen päämääriä/tavoitteita.

Kansallinen metsäpolitiikka ja sen toimeenpano toteuttavat osaltaan EU:n ja kansainvälisen metsäpolitiikkojen sekä EU:n ja kansainvälisten sitoumusten päämääriä ja tavoitteita.

2) Suomi on keskeinen ja vaikuttava toimija EU:ssa metsäasioihin liittyen. Metsiin, metsätalouteen ja koko metsäsektorin kehittämiseen liittyvät kansalliset intressit sekä toimintaympäristö ovat turvatut EU:ssa. Lähtökohtaisesti metsäasiat ja metsäpolitiikka ovat edelleen jäsenmaiden vastuulla, mutta yhteisötason toimet voivat olla perusteltuja silloin kun ne tuovat lisäarvoa kansallisiin toimiin verrattuna esimerkiksi eritahtisen syventymisen muodossa. Metsäsektoria koskevien yhteisötason politiikat ja toimet tulisi olla mahdollisimman johdonmukaisia metsäsektorin tavoitteiden ja mahdollisuuksien kanssa.

3) Kansainväliset, ml. alueelliset metsäasioita käsittelevät elimet (sopimukset, organisaatiot, prosessit) tunnustavat metsien ja kestävä metsätalouden moninaiset merkitykset hyvinvoinnin lähteenä ja roolin siirryttäessä kohti biopohjaista vihreää taloutta. Kansainvälisten toimielinten työ on keskenään johdonmukaista, koordinoitua, tehokasta ja vaikuttavaa.

4) Metsäalalla on hyvät edellytykset tieteellis-teknis-taloudellisuus-kaupallisille suhteille ja niiden edelleen kehittämiselle: Edistetään asiantuntijayhteistyötä ja -palvelujen vientiä sekä investointeja, ml. "Invest in Finland" ja "Team Finland" -ajattelun toteutumista.

Keskeisiä yhteistyömaita ovat Venäjä ja Kiina. Lisäksi edistetään yhteistyötä muiden yhteistyömaiden kanssa sekä joustavasti "lupaavien mahdollisuuksien" maiden ja alueiden kanssa.

5) Suomen EU- ja kansainvälisten metsäasioiden valmistelu sekä metsäalan toimijoiden EU- ja kansainvälinen osaaminen ja vaikuttaminen ovat korkealla tasolla.

6) Suomen metsäalan tunnettavuus ja mielikuva Suomen metsäalasta ovat hyvällä tasolla.

3.3. Vaihtoehdot neuvottelukunnan työn jatkoksi

Neuvottelukunta esittää, että Suomessa jatketaan aktiivista kansainvälisen metsäpolitiikan valmistelua ja kansainvälistä vaikuttamista. Neuvottelukunta on tarkastellut erilaisia vaihtoehtoja kansainvälisten metsäkysymysten valmistelun osalta:

- 1) Esitetään jatkoa nykyisen kaltaisena neuvottelukuntana.
- 2) Esitetään uudistettua toimeksiantoa:
 - a) Koko arvoketjuajattelu: esimerkiksi Kansallisen metsäohjelman (KMO) ja Metsäalan strategisen ohjelman (MSO) yhteinen kansainvälisten asioiden työryhmä tai neuvottelukunta.
 - b) Kansainvälinen luonnonvarapoliittinen neuvottelukunta tai työryhmä, jonka painopisteenä olisivat uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät kysymykset.
- 3) Muu toimintatapa: esimerkiksi verkosto, joka turvaisi tiedonvaihdon eri toimijoiden välillä.

Neuvottelukunta esittää yksimielisesti, että kansainvälisiä metsäasioita käsittelevän työryhmän/ neuvottelukunnan toimeksiantoa tarkistetaan ja täydennetään vastaamaan nykyisiä ja tulevia tiedonvaihtoon ja yhteensovittamiseen liittyviä tarpeita (vaihtoehdot 2a ja 2b). Lisäksi esitetään tarkasteltavaksi myös vaihtoehtojen 2a ja 2b mahdollista yhdistämistä (ns. hybridivaihtoehto). Neuvottelukunta esittää, että maa- ja metsätalousministeriö käy jatkokeskusteluja vuoden 2013 alkupuolella eri ministeriöiden ja sidosryhmien kanssa tulevan työn tarkemmasta määrittämisestä, sen tavoitteista ja osallistujatahoista. Tarkastelussa tulisi ottaa huomioon eri osapuolten tekemä työ päällekkäisyyksien välttämiseksi sekä toiminnan ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Neuvottelukunta pitää lisäksi tarpeellisena, että tiedonkulku eri osapuolten välillä kansainvälisistä metsäasioista ja muista luonnonvarapoliittisista asiakokonaisuuksista turvataan.

LIITE 1: Ajankohtaiskatsaus kansainvälisiin ja EU:n metsäasioihin

(tilanne joulukuussa 2012)

1. Globaalit metsäasiat

1.1. Rio+20-konferenssi

YK:n kestävän kehityksen seurantanäkökonferenssi järjestettiin Rio de Janeirossa kesäkuussa 2012. Kokouksen kaksi teemaa olivat vihreä talous suhteessa kestäväan kehitykseen ja köyhyyden poistamiseen sekä kestävan kehityksen institutionaalinen rakenne. Rio+20-konferenssi uudisti YK:n jäsenmaiden poliittisen sitoutumisen kestäväan kehitykseen ja sen kokonaisvaltaiseen toimeenpanoon yhdistäen taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä ympäristön vaatimukset. Suomen kansallisiksi kärkihankkeiksi valikoituivat vesi sekä uudet indikaattorit kestäväälle kehitykselle.

Metsillä, kestäväällä metsätaloudella ja metsäsektorilla on keskeinen rooli kestävässä kehityksessä ja siirryttäessä kohti vihreää taloutta ja siten myös Rio+20-konferenssin tulosten toteuttamisessa. Uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö, biopohjaisten tuotteiden käyttö ja muut ekosysteemipalvelut tarjoavat erinomaiset edellytykset vihreälle taloudelle niin teollisuus- kuin kehitysmaissa. Suomi toi aktiivisesti esille metsien merkitystä EU-valmistelussa ja kansainvälisissä neuvotteluissa ja valmisteli metsäaiheisia korkean tason tapahtumia. Rio+20-konferenssin tulokset suuntaavat kansainvälistä metsäpolitiikkaa ja yhteistyötä tuleville vuosille.

Suomi pitää tärkeänä, että metsäasioita pidetään jatkossakin esillä Rio+20 jälkeisessä kansainvälisessä politiikassa ja yhteistyössä ja siten tärkeänä osana globaalia luonnonvarapolitiikkaa sekä vihreää biopohjaista taloutta.

Lisätietoja: www.uncsd2012.org

1.2. YK:n metsäfoorumi ja CPF-metsäjärjestökumppanuus

YK:n metsäfoorumin (United Nations Forum on Forests, UNFF) on jatkoa Rio de Janeirossa vuonna 1992 pidetyn YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin jälkeen voimistuneelle kansainväliselle metsäyhteistyölle. UNFF:n tavoitteena on edistää maiden poliittista sitoutumista metsien kestävan käytön, hoidon ja suojelun edistämiseen sekä luoda hallituksille mahdollisuus

kansainvälisen metsäpolitiikan kehittämiseen ja metsiä koskevan keskustelun jatkamiseen. Vuonna 2007 hyväksyttiin metsiä koskeva oikeudellisesti sitomaton asiakirja (*Non-legally binding instrument on all types of forests*, eli nk. NLBI-asiakirja), minkä lisäksi sovittiin foorumin uudesta monivuotisesta työohjelmasta vuoteen 2015 saakka.

Foorumin seuraavassa istunnossa vuonna 2013 käsitellään metsäsektorin taloudellista ulottuvuutta sekä kansainvälisiä rahoituskysymyksiä. Sitä seuraavassa vuoden 2015 istunnossa on tarkoitus arvioida vuonna 2001 perustetun kansainvälisen metsäprosessin (UNFF ja *Collaborative Partnership on Forests*-kumppanuus) tuloksia ja tilaa sekä sopia prosessin jatkosta ml. neuvottelujen käynnistäminen oikeudellisesti sitovasta maailman metsäsopimuksesta. Suomi on tukenut maailmanlaajuisten metsäsopimusneuvottelujen aloittamista systemaattisesti Rion ympäristö- ja kehityskonferenssista lähtien.

UNFF:n työtä tukee *Collaborative Partnership on Forests*-kumppanuusjärjestely (CPF), joka on 14 metsäkysymysten parissa toimivan kansainvälisen tahon vapaaehtoinen yhteenliittymä¹. UNFF:n perustamista koskevassa YK:n päätöslauselmassa esitettiin kutsu metsäasioita käsitteleville YK-järjestöille, kansainvälisille ja alueellisille järjestöille ja prosesseille muodostaa kumppanuus tukemaan UNFF:n työtä ja tehostamaan eri tahojen metsiin liittyvää yhteistyötä ja koordinaatiota. CPF:n puheenjohtajana toimii FAO. CPF on ollut aktiivinen mm. metsiin liittyviin määritelmiin, kansainväliseen metsärahoitukseen ja metsiä koskevan tiedonjakeluun liittyvissä kysymyksissä. Kansainvälinen yhteistyö metsäasioiden hoidossa on parantunut huomattavasti CPF:n perustamisen myötä. Sen toiminta on kuluneen vuosikymmenen aikana tiivistynyt ja muuttunut suunnitelmallisemmaksi sekä laajemmaksi kuin vain UNFF:n työn tukeminen. CPF on mm. avustanut ilmasto- ja biodiversiteettisopimusten osapuolikokousten valmistelua ja laatinut näiden sopimusten toimeenpanoa koskevia kannanottoja.

Yksi vaikeimmista kysymyksistä UNFF:n työssä koskee metsiin liittyvää kansainvälistä rahoitusta. Kehitysmaat ovat vaatineet erityisen metsärahoituksen perustamista tukemaan metsiä koskevan oikeudellisesti sitomattoman NLBI-asiakirjan toimeenpanoa. Teollisuusmaat sen sijaan ovat kannattaneet useista rahoituslähteistä peräisin olevien resurssien sekä asiantuntija-avun kanavoimista tukemaan kehitysmaita NLBI-asiakirjassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden noudattamiseksi. Suomi on osallistunut aktiivisesti kansainvälisiä metsärahoituskysymyksiä tarkastelemaan työhön mm. rahoittamalla syyskuussa 2012 pidettyä CPF:n järjestämää asiantuntijatyöpajaa kyseisestä aiheesta.

Lisätietoja: UNFF: www.un.org/esa/forests, CPF: www.cpfweb.org/en

1 CPF:n jäsentahot ovat: CIFOR, CBD:n sihteeristö, FAO, GEF:n sihteeristö, ITTO, IUCN, IUFRO, UNCCD:n sihteeristö, UNEP, UNDP, UNFF:n sihteeristö, UNFCCC:n sihteeristö, ICRAF ja Maailmanpankki.

1.3. YK:n ilmastopöytäkirja

YK:n ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen (UNFCCC) eli ns. ilmastopöytäkirjan tavoitteena on vakauttaa ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuudet tasolle, joka estää ihmistoiminnasta aiheutuvat vaaralliset häiriöt ilmakehässä. Ilmastopöytäkirja on yksi kolmesta Rion ympäristösopimuksesta. Ilmastopöytäkirjasta täsmäntävä, kansainvälisoikeudellisesti sitova Kioto pöytäkirja hyväksyttiin vuonna 1997. Kioto pöytäkirjan ensimmäinen kausi on voimassa vuoden 2012 loppuun saakka. Pöytäkirja täsmäntää ilmastopöytäkirjasta ja asettaa teollisuusmaille määrälliset päästövähennysvelvoitteet. Ilmastopöytäkirjan alla metsiä käsitellään usean asiakohdan alla, joista keskeisiä ovat teollistuneita maita koskeva LULUCF (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous) ja kehitysmaita koskeva REDD+ -toiminta eli päästöjen vähentäminen metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä vähentämällä.

Ilmastopöytäkirjan Bali osapuolikokouksessa 2007 hyväksyttiin ns. Balin työohjelma, jonka osana vahvistettiin laaja metsäkato hillintäkehikko, REDD+. Se kattaa metsäkatoa ja siitä aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen hillintää koskevan kokonaisvaltaisen toimenpidekokonaisuuden. Durbanin osapuolikokouksessa joulukuussa 2011 päästiin metsäkatoa koskeviin merkittävästi eteenpäin. Kehitysmaiden tulee laatia kansalliset strategiat ja/tai toimintaohjelmat metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemisen aiheuttamien päästöjen vähentämiseksi, metsien hiilivarantojen suojelemiseksi ja niiden lisäämiseksi, ja metsien kestävä hoidon ja käytön edistämiseksi. REDD+ -toimeenpanon tuloksellisuuden ja kestävyuden takaamiseksi asetetaan vertailutaso, jota vasten mitataan tehtyjen toimien vaikuttavuus ja tehokkuus. Tämän mahdollistamiseksi tarvitaan puolestaan luotettava arviointi-, mittaus- ja raportointijärjestelmä (MRV). Sosiaalisten, ympäristöllisten ja taloudellisten mahdollisuuksien täyttämisen tarpeen takia kehitysmaat tulevat myös raportoida siitä, kuinka nämä ns. turvalausekkeet (*safeguards*-kysymykset) on otettu huomioon. REDD+ -kumppanuuden puitteissa noin 60 maata on yhteistyössä maiden kansallisten REDD+ -ohjelmien kautta tehostaakseen metsäkato hillintään tähtääviä toimia ja rahoitusta.

Durbanissa hyväksyttiin myös teollisuusmaiden LULUCF-sektoria koskevat laskentäsäännöt Kioto pöytäkirjan toiselle kaudelle. Kioto pöytäkirjan ensimmäiseen kauteen verrattuna muutoksia ovat, mm. metsänhoidon raportoinnin muuttuminen pakolliseksi sekä metsien nielujen vertailutasojen käyttöönotto – sisältäen myös puutuotteet. Suomen kannalta merkittävää oli se, että Durbanissa sovittujen laskentäsääntöjen muutoksista johtuen Suomi ei voi enää tulevalle velvoitekaudella kompensoida metsäkatoa (metsän siirtyminen muuhun maankäyttöön) ja metsittämisestä aiheutuvia velvoitekauden päästöjä metsänhoidon nielulla. Tämä päätös vaikeuttaa Suomen mahdollisuuksia saavuttaa päästötavoite toisella kaudella. Ratkaisua tähän ns. nielukompensaatiokysymykseen haetaan EU:n sisäisissä neuvotteluissa.

Metsiä koskevien prosessien eteneminen YK:n ilmastopöytäkirjan puitteissa on pitkälti riippuvainen poliittisista ja rakenteellisista päätöksistä, joiden pohjalta siirrytään Kioto ensimmäiseltä

kaudelta toiselle kaudelle. Dohassa sovittujen päätösten pohjalta Kioto toinen velvoitekausi toteutetaan 2013–2020.

Jatkossa pohditaan myös mahdollisuuksia yhdenmukaistaa LULUCF- ja REDD+ -ohjelmien lähestymistapoja ja laskentaa koskevia sääntöjä, mm. tarkastelemalla erilaisia vaihtoehtoja kattavamman laskennan toteuttamiseksi. Laajempina tavoitteena on neuvotella kokonaan uusi ilmastopöytäkirja. Uuden sopimuksen velvoittavuus sekä teollistuneiden maiden ja kehitysmaiden päästörajoitukset ovat edelleen avoimia kysymyksiä. REDD+ -ohjelman ja sitä koskevan mekanismin kehittämisen kannalta keskeisimpiä kysymyksiä ovat kehitysmaiden REDD+ -toimien tulosten mittaaminen, raportointi ja todentaminen, ja niihin liittyvä tulosperustainen rahoitus ja kapasiteetin vahvistaminen. Uutta ilmastopöytäkirjaa koskevat neuvottelut tulee saattaa päätökseen vuoden 2015 loppuun mennessä. Näissä jatkoneuvotteluissa Suomen on tärkeää pyrkiä vaikuttamaan siihen, että metsien nielu otetaan oikeudenmukaisesti huomioon osana nieluja ja päästöjä koskevaa ilmastopöytäkirjaa.

Lisätietoja: unfccc.int

1.4. Biodiversiteettisopimus

Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen eli ns. biodiversiteettisopimuksen (CBD) päätavoitteena on maapallon ekosysteemien, eläin- ja kasvilajien sekä niiden perintötekijöiden monimuotoisuuden suojeleminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä geenivarojen käytöstä saadun hyödyn oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. Biodiversiteettisopimus on yksi kolmesta Rion ympäristösopimuksesta.

Sopimuksen tehokkaampi toimeenpano tulevaisuudessa edellyttää toimivaa yhteistyötä eri tahojen kesken, erityisesti ympäristösopimusten välillä – esim. ilmastomuutos ja biodiversiteettikato ovat läheisesti kytköksissä toisiinsa.

Sopimuksen yhdeksännessä osapuolikokouksessa Nagoyassa vuonna 2010 sovittiin sopimuksen uudesta maailmanlaajuisesta visiosta ja strategisesta suunnitelmasta (*Strategic Plan for Biodiversity 2011–2020*). Strategiseen suunnitelmaan kirjattiin uudet globaalit tavoitteet (ns. Aichi-tavoitteet). Tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden kato vuoteen 2020 mennessä. Strateginen suunnitelma sisältää 20 päätavoitetta saavutettavaksi vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteet on ryhmitelty seuraavien viiden strategisen päämäärän alle:

1. Valtavirtaistaa luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja kestävä käyttö hallinnossa ja yhteiskunnassa;
2. Vähentää luonnon monimuotoisuuden kohdistuvia välittömiä paineita ja edistää kestävä käyttöä;
3. Parantaa luonnon monimuotoisuuden tilaa turvaamalla ekosysteemit, lajit ja perinnöllinen monimuotoisuus;
4. Turvata luonnon monimuotoisuudesta ja ekosysteemipalveluista saatavia hyötyjä kaikille;
5. Parantaa toimeenpanoa osallistavan suunnittelun, tiedonhallinnan ja toimintaedellytysten kehittämisellä.

Seuraavat strategisen suunnitelman kansainväliset päätavoitteet, joita maat toteuttavat omista lähtökohdistaan, koskevat erityisesti myös metsiä:

- laajaa tietoisuuden lisäämistä biodiversiteetin arvosta,
- biodiversiteetin arvojen huomioimista kansallisissa suunnitteluprosesseissa ja tilinpidossa,
- biodiversiteetille haitallisten kannustimien ml. tukien poistamista tai uudelleen suuntaamista ja myönteisten kannustimien luomista,
- siirtymistä kohti kestävää tuotantoa ja kulutusta, luonnonvarojen käytön vaikutukset ovat turvallisten ekologisten rajojen puitteissa,
- luonnontilaisten luontotyyppien ml. metsien häviäminen on vähintään puolittunut ja missä mahdollista lähes pysähtynyt,
- maatalousmaat, vesiviljelyalueet ja metsämaat ovat kestävästi hoidettuja ja hyödynnettyjä,
- erittäin haitalliset vieraslajit ovat hallinnassa tai hävitetty, tuloväylät on tunnistettu ja kontrollissa,
- vähintään 17 prosenttia maa-alueista ja sisävesialueista sekä 10 prosenttia ja merialueista tulee saattaa suojelun ja hoidon piiriin. Välineinä voivat olla suojelualueet, mutta myös muut alueet joihin kohdistuu tehokkaita aluepohjaisia suojelutoimia ja joilla on erityistä merkitystä luonnon monimuotoisuudelle ja ekosysteemipalveluille. Suojelutoimien kohteina olevien alueiden tulee olla yhteydessä maa- ja merialueisiin maisematasolla.
- tunnettujen uhanalaisten lajien sukupuuttoon kuoleminen on estetty, niiden suojelutilanne on parantunut,
- elintärkeitä ekosysteemipalveluja, kuten veteen liittyviä, ennallistetaan ja turvataan erityistarpeita omaavat ryhmät huomioiden,
- ekosysteemien toimintakykyä ja biodiversiteetin hiilen sitomiskykyä, ennallistetaan vähintään 15 % huonontuneista ekosysteemeistä ilmaston muutoksen ehkäisemiseksi ja siihen sopeutumiseksi,
- biodiversiteetin arvoihin, toimintaan, tilaan ja kehityssuuntaan sekä häviämisen seurauksiin liittyvä tietoa, tutkimusta ja teknologioita on parannettu ja jaetaan laajasti.

Sopimuksen kymmenennessä osapuolikokouksessa Hyderabadissa, Intiassa lokakuussa 2012 sovittiin Aichi-tavoitteisiin liittyvistä indikaattoreista. Osa näistä on jo valmiita käytettäväksi ja osa vaatii vielä jatkotyöskentelyä. Osapuolikokouksessa saatiin sovittua mm. rahoituskysymykset ja resurssien mobilisaatiostrategian tavoitteet suunnitelman toteuttamiseksi. Rahoitus päätettiin kaksinkertaistaa vuoteen 2015 mennessä. Kansalliset biodiversiteettistrategiat ja toimintaohjelmat (*National Biodiversity Strategies and Action Plans*, NBSAPs) ovat kansallisen toimeenpanon kannalta keskeisessä asemassa. Näillä on yhtymäkohtia mm. kotimaiseen metsä- ja energiapolitiikkaan, kansainväliseen metsäpolitiikkaan ja metsäalan kehitysyhteistyöhön.

Sopimuksella on metsätyöohjelma. Tarkistettu ja laajennettu metsätyöohjelma hyväksyttiin kuudennessa osapuolikokouksessa vuonna 2002 ja sen toteutuksesta on tehty selvitys yhdeksännen osapuolikokoukseen vuonna 2008. Ohjelma kattaa laajasti

metsien monimuotoisuuden käytön ja suojelun. Ohjelmassa on kaksi osa-aluetta (i) suojelu, kestävä käyttö ja hyötyjen jako ja (ii) institutionaalisesti ja sosio-ekonomisesti mahdollistava ympäristö. Ohjelma koostuu noin 130 toimenpiteestä. Näiden joukossa on mm. metsien suojelun tehokkuuden arviointi ja metsien suojelun ja kestävä käytön taloudellinen tukeminen sekä vastaavasti haitallisten tukien poistaminen.

Sopimuksen osapuolikokouksissa on säännöllisesti tarkasteltu myös metsiin liittyviä kysymyksiä. Esimerkiksi yhdeksännen osapuolikokouksen päätöksissä huomioidaan mm. kansallisten metsäohjelmien ja sertifiointin mahdollisuudet sopimuksen toteutuksessa. Kymmenennessä osapuolikokouksessa käsiteltiin useita metsiin liittyviä asiakokonaisuuksia kuten strategisen suunnitelman (2011–2020) toteutuminen ja edistys kohti Aichi-tavoitteita, yhteistyö muiden sopimusten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, monimuotoisuus ja ilmasto mukaan lukien suojatoimet monimuotoisuuden turvaamiseksi, metsien monimuotoisuus, suojelualueet, monimuotoisuuden kestävä käyttö, vieraslajit, biopolttoaineet ja monimuotoisuus, kannustimet sekä monimuotoisuus ja kehitys.

Biodiversiteettisopimus on osaltaan edistänyt metsien monimuotoisuuden turvaamista myös Suomessa. Suomessa on päivitetty kansallista biodiversiteettistrategiaa ja toimintaohjelmaa 2012–2020. Sen tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden köyhyyden häviämisen pysäyttäminen vuoteen 2020 mennessä. Päivitystyö vastaa sekä biodiversiteettisopimuksen mukaisia että EU:ssa sovittuja päätöksiä ja niiden tavoitteita. Valtioneuvoston periaatepäätös on tarkoitus hyväksyä loppuvuodesta 2012.

Lisätietoja: www.cbd.int

1.5. YK:n aavikoitumissopimus

YK:n aavikoitumissopimus (UNCCD) on yksi kolmesta Rion ympäristösopimuksesta. Sopimuksen tarkoitus on estää maaperän köyhtymistä ja aavikoitumista kuivilla ja puolikuivilla alueilla, etenkin Afrikassa. Sopimuksella on erityinen painotus köyhyyden vähentämiseen ja sosiaaliseen kehitykseen kohdemaissa. Sen tavoitteet ovat:

- kestävä kehityksen tukeminen kuivuudesta kärsivillä alueilla
- köyhyyden lieventäminen
- maaperän tuotantokyvyn ja ravinnotuotannon turvaaminen
- eroosion torjunta ja vesistöjen valuma-alueiden suojelu
- aavikoitumisen estäminen ja kuivuuden lieventäminen
- paikallisten ekokonfliktien ehkäiseminen
- ilmastomuutoksen torjunta ja luonnon monimuotoisuuden suojelu

Sopimuksen toimeenpano nykyisin pohjautuu sen 10-vuotisstrategiaan 2008–2018, jonka puitteissa sopimuksen tavoitteellisuutta on tehostettu ja tieteellinen työ on uudistettu. Tässä yhteydessä sopimuksen maakohtaiset ja alueelliset toimintaohjelmat sisältä-

vät myös kuivien alueiden metsien kestävästä käytöstä ja suojelun tavoitteita. Sopimuksen puitteissa tehtävä tieteellinen selvitys kestävästä maankäytöstä alalla koskee myös metsäekosysteemejä ja ko. alueilla elävien yhteisöjen metsistä riippuvaista toimeentuloa ja ruokaturvaa. Metsä- ja maatalousalan YK-järjestöt ja kansainväliset rahoituslaitokset osallistuvat sopimuksen toimeenpanoon. Suomen tärkein yksittäinen panos sopimuksen toimeenpanoon on kehitysyhteistyönä annettu tuki Itä-Aasian ja Pohjois-Afrikan maiden kansallisten ja alueellisten avikoitumisen torjuntasuunnitelmien laadintaan ja toimeenpanoon. Lisäksi on tuettu sopimuksen sihteeristöä ja sen Globaalimekanismia.

Lisätietoja: www.unccd.int

1.6. Trooppista puuta koskeva sopimus

Kansainvälinen trooppista puuta koskeva sopimus (ITTA) on yksi YK:n kauppaa- ja kehityskonferenssin puitteissa neuvotelluista perushyödykesopimuksista. Sopimuksen tavoitteena on tukea trooppisen puun tuottajien ja kuluttajien välistä yhteistyötä niin, että se edistää ja monipuolistaa kansainvälistä trooppisen puun kauppaa ja edistää trooppista puuta tuottavien metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä sekä pyrkii tasapainottamaan taloudellisia ja ympäristönäkökohtia.

Sopimuksen toimeenpanosta huolehtii kansainvälinen trooppisen puun järjestö ITTO, jossa nykyisin on 60 jäsenmaata – osa ns. tuottajamaita ja osa kuluttajamaita. Järjestön merkittävimpiä saavutuksia ovat kestävästä metsänkäsittelyn kriteerien ja indikaattoreiden ideointi ja kehittäminen trooppisille metsille sekä ohjeistot mm. trooppisten luonnonmetsien ja viljelymetsien kestävästä käsittelystä, vaurioituneiden metsien kunnostamisesta ja biodiversiteetin suojelusta. ITTON oman projektitoiminnan avulla normatiivisen työn tuloksia pystytään myös testaamaan ja viemään osaksi käytännön toimintaa jäsenmaissa. Trooppisen puun markkinainformaatio ja tilastotiedot sekä vuotuiset puumarkkinakeskustelut hyödyttävät varsinkin tuottajamaiden puukauppiaita. Suomen osuus trooppisesta puukaupasta on vähäinen. Sopimus on kuitenkin merkittävä kansainväliselle metsäpolitiikalle ja metsäalan yhteistyölle.

Uusi trooppisen puun sopimus saatiin neuvoteltua valmiiksi vuonna 2006 ja se astui voimaan vuonna 2011. Uuden sopimuksen ensimmäisessä neuvoston kokouksessa marraskuussa 2012 saatiin mm. sovittua sopimukselle sen strateginen toimeenpano-ohjelma sekä temaattisten ohjelmien linjaukset. Sopimuksen budjettikysymykset ovat vaikeita johtuen mm. siitä, että Brasilian ratifiointiprosessi on viivästynyt ja näin ollen maa ei maksa osaltaan jäsenmaksua. Pitkälti viimeistelty ohjeistoluonnos luonnonmetsien kestävästä hoidosta ja käytöstä jäi neuvostossa vielä valmisteltavaksi seuraavaan kokoukseen johtuen mm. kytkennöistä ilmastopuutalouden sopimukseen. ITTOlta ja IUCN:ltä on ilmestynyt yhteistyönä ohjeisto koskien suojelua ja monimuotoisuuden kestävästä käytöstä trooppista puuta tuottavissa metsissä (ITTON julkaisunumero numero 17 vuodelta 2009).

Lisätietoja: www.itto.int

2. Alueellinen metsäyhteistyö Euroopassa

2.1. Euroopan metsäministerikonferenssit – FOREST EUROPE

Ensimmäinen Euroopan metsäministerikonferenssi järjestettiin Ranskan ja Suomen aloitteesta Strasbourgissa Ranskassa vuonna 1990. Konferenssin taustalla oli kasvava huoli ympäristöongelmien, erityisesti ilmansaasteiden vaikutuksista Euroopan metsiin. Helsingissä vuonna 1993 järjestetyn toisen metsäministerikonferenssin päätöksillä tuotiin edellisenä vuonna pidetyn YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin metsiä koskevat päätökset Euroopan tasolle. Metsäministerikonferensseissa sekä niiden seurantatyössä on tarkasteltu laajasti metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Kuudennessa konferenssissa Oslon kesäkuussa 2011 allekirjoitettiin Oslon ministeripäätös "Euroopan metsät 2020", sekä ministereiden antama Oslon valtuutus neuvotella Euroopan metsiä koskeva oikeudellisesti sitova sopimus.

Oslon konferenssin seurantatyö on käynnistynyt ja sille on sovittu työohjelma. Suomi osallistuu työohjelman toteutukseen mm. vihreään talouteen, raportoinnin kehittämiseen ja yhtenäistämiseen sekä kestävästä metsätalouden kriteereihin ja indikaattoreihin osalta. Seuraava, seitsemäs konferenssi pidetään Madridissa arviolta viiden vuoden sisällä.

Metsäministerikonferensseilla sekä niiden valmistelu- ja seurantaprosessilla (FOREST EUROPE -prosessi) on ollut tärkeä rooli poliittisen ja teknisen metsäyhteistyön edistäjänä Euroopassa luomalla edellytykset näkemysten vaihtoon ja vapaaehtoiseen työhön. FOREST EUROPE -prosessi on toiminut esimerkkinä maailmanlaajuisen metsäkäsittelyn tuomisesta alueelliseen yhteistyöhön ja osaltaan suunnannut metsäasioiden käsittelyä EU:ssa. Vapaaehtoisen prosessin yhteydessä on kehitetty kestävästä metsätalouden periaatteita, joissa otetaan huomioon kestävästä kehityksen eri ulottuvuudet. Periaatteiden käytäntöön panossa ja seurannassa yleiseurooppalaisilla kestävästä metsätalouden kriteereillä ja indikaattoreilla on ollut tärkeä merkitys. Kestävästä metsätalouden kriteerien ja indikaattorien kehittämisessä Suomella on ollut keskeinen rooli maailmanlaajuisesti.

Suomessa metsäministerikonferenssit ovat vaikuttaneet mm. kansalliseen lainsäädäntöön, kansalliseen metsäohjelmaan, sertifiointiin sekä kestävästä metsätalouden kriteereihin ja indikaattoreihin.

Suomi suhtautuu myönteisesti vapaaehtoiseen yleiseurooppalaiseen metsäyhteistyöhön ja pitää tärkeänä, että Oslon ministeripäätöksen "Euroopan metsät 2010" edellyttämät toimenpiteet toteutetaan. Toisaalta tämä ns. vapaaehtoinen raide ei ole enää viime vuosina tuottanut entisen kaltaista merkittävää lisäarvoa eurooppalaisessa metsäyhteistyössä. Eurooppalaisen metsäyhteistyön järjestämistä tulevaisuudessa tulee tarkastella vuoden 2013 loppupuolella ottaen huomioon Euroopan metsäsopimus-

neuvotteluiden tulokset sekä YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) ja YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) ja Euroopan metsäinstituutin (EFI) roolit ja niiden toiminta.

Lisätietoja: www.foresteurope.org

2.2. Euroopan metsäsopimusneuvottelut

Itävalta ehdotti Varsovan metsäministerikonferenssissa vuonna 2007, että osana yleiseurooppalaista prosessia selvitetäisiin tarvetta ja mahdollisuuksia Euroopan metsäsopimukseksi. Eräät maat antoivat esitykselle tukea. Varsovan ministerikonferenssin seurantatyön aikana määräaikaiset asiantuntijaryhmät käsittelivät mahdollisen metsäsopimuksen etuja, haittoja ja sen tuomaa lisäarvoa, mahdollisia sopimusvaihtoehtoja sekä minkälaisia elementtejä mahdollinen sopimus voisi sisältää. Asiantuntijatyöryhmien työn pohjalta Euroopan metsäministerit ja sekä komissio EU:n edustajana päättivät kesäkuussa 2011 Oslossa järjestetyssä Euroopan metsäministerikonferenssissa käynnistää Euroopan metsiä koskevan oikeudellisesti sitovan sopimuksen neuvottelut.

Perusteluina Euroopan metsäsopimukselle on esitetty mm. ilmastomuutoksen aiheuttamat uhkat metsien terveydentalle ja ilmastopoliitikasta aiheutuvat uudet vaatimukset metsien käytölle sekä maankäytön muutokset, kaupungistuminen ja väestörakenteen muutos Euroopassa. Metsät ja metsätalous toisaalta tarjoavat hyvän pohjan vihreälle taloudelle, joka on yksi kestävän kehityksen nousuista trendeistä. Sopimus voisi myös vahvistaa puuntuotannon, biodiversiteetin, maaperän, vesivarojen ja muiden metsien ekosysteemipalveluiden kokonaisvaltaista tarkastelua Euroopassa. Toisaalta Euroopan metsäsopimuksen haittoina on pidetty mm. päällekkäisyyttä muiden aloitteiden ja ympäristösopimusten kanssa, sen mahdollisesti heikentävää vaikutusta vapaaehtoiseen FOREST EUROPE -prosessiin, epävarmuutta sopimuksen lisäarvosta ja poliittisesta kiinnostavuudesta sekä vaaraa näkökantojen polarisoitumisesta Euroopan maiden kesken.

Metsäsopimusneuvottelut käynnistyivät ensimmäisellä hallitusten välisen neuvottelukomitean istunnolla 27.2.–2.3.2012 Wienissä. Neuvottelukomitean tehtävänä on valmistella kokonaisvaltainen ja oikeudellisesti sitova metsiä koskeva puitesopimus. Työ pohjautuu Euroopan metsäministerikonferenssin päätöslauselmiin ja julistuksiin. Wienissä sovittiin sopimuksen alustavasta rakenteesta, jonka pohjalta neuvottelukomiteankomitean johtoryhmä ja sihteeristö laativat ensimmäisen neuvottelutekstilouonnoksen. Sitä käsiteltiin neuvottelukomitean toisessa istunnossa 3.–7.9.2012 Bonnissa. Kolmas neuvottelukomitean istunto pidetään 28.1.–1.2.2013 Turkissa. Tavoitteena on saada neuvottelut päätökseen kesäkuuhun 2013 mennessä siten, että Euroopan metsäministerit päättäisivät saman vuoden loppuun mennessä jatkotoimenpiteistä kuten mahdollisesti sopimuksen viemisestä YK:n sateenvarjon alle. Tämän jälkeen käynnistyisi sopimuksen ratifiointiprosessi.

Tässä vaiheessa neuvotellaan kansainvälisen tason puitesopimuksesta, jossa määritellään yleisellä tasolla seikkoja, joihin kan-

sallisessa metsäpolitiikassa ja lainvalmistelussa tulee kiinnittää huomiota. Tiukemmista velvoitteista voidaan mahdollisesti sopia myöhemmin neuvoteltavissa pöytäkirjoissa. Metsäsopimuksen aiheuttamia kustannuksia on vielä tässä vaiheessa vaikea arvioida. Sopimuksen ei ennakoida aiheuttavan merkittäviä muutoksia ja niistä johtuvia kustannuksia Suomessa harjoitettavaan metsäpolitiikkaan tai metsätalouteen. Neuvottelutekstin täsmennyttyä on mahdollista tarkemmin arvioida, mitä kansallisia toimia se aiheuttaisi ja edellyttäisikö se mahdollisesti muutoksia Suomen lainsäädäntöön ja erityisesti metsälainsäädäntöön. Sopimuksella on todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia kansainvälisen tason yhteistyön lisäämiseen ja lähialueyhteistyöhön metsäsektorilla. Sopimus myös edesauttaa kansainvälisten järjestöjen yhteistyötä ja metsäasioiden yhdenmukaista käsittelyä Euroopan unionissa. Metsäsopimus tulee EU-luonteeltaan olemaan ns. sekasopimus, joka sisältää sekä unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia sitoumuksia.

Suomen tavoitteena on turvata ja edistää metsäsektorin toimintaedellytyksiä ja edistää kestävän metsätalouden kokonaisvaltaista toimeenpanoa kansallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti. Suomi korostaa metsien talouskäytön ja metsiin pohjautuvien elinkeinojen merkittävyyttä ja hyväksyttävyyttä osana kestävää kehitystä sekä kasvavan hyvinvoinnin luomista monipuolisella metsien kestäväällä hoidolla ja käytöllä. Lisäksi sopimusneuvotteluissa on huomioitava seuraavia näkökantoja: Kukin maa on vastuussa metsiensä kestävästä hoidosta ja käytöstä ja sitä koskevien kansallisiin olosuhteisiin ja edellytyksiin nähden riittävien poliitikkojen kehittämisestä ja toteutuksesta. Kansainvälisellä yhteistyöllä ja metsäsopimuksella tulisi edistää maiden pyrkimyksiä kestävän metsätalouden saavuttamiseksi ja johdonmukaisten lähestymistapojen kehittämiseksi vastaamaan yhteisiin ja muuttuviin haasteisiin.

Sopimuksen kustannustehokas toimeenpano kansallisesti ja kansainvälisesti tulee varmistaa. Toimeenpano, ml. mahdollinen sopimuksen sihteeristöjärjestely, on tarpeellista valmistella mahdollisimman kustannustehokkaaksi sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Neuvotteluissa tulee lisäksi ottaa huomioon mahdollisuus saada metsäsopimus YK-sateenvarjon alle.

Eduskuntaa on informoitu asian johdosta joulukuussa 2010 ja toukokuussa 2011. Syyskuussa 2012 valtioneuvosto on toimitannut eduskunnalle kirjelmän sopimusneuvotteluista ja pyytänyt asiasta eduskunnan kannan. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyi asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen, että varsinaiset päätökset metsäasioissa tulee edelleen tehdä kansallisella tasolla. Lisäksi valiokunta painottaa ministeriöiden välisen yhteistyön ja päätöksenteon koordinoinnin keskeistä merkitystä käsiteltäessä maamme metsätalouteen vaikuttavia asioita ja kansallista edunvalvontaa. Suuri valiokunta on yhtynyt erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Lisätietoja:

Sopimusneuvottelut: www.forestnegotiations.org

Eduskunnan käsittely: www.eduskunta.fi/triphone/bin/vkx3000.sh?TUNNISTE=U+59/2012

2.3. YK:n Euroopan talouskomission ja YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön metsätyö

YK:n Euroopan talouskomission puutavarakomitea (UNECE/TC) ja YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö (FAO) ja sen alainen Euroopan metsätalouskomissio (EFC) tekevät hyödyllistä ja merkittävää metsäalan yhteistyötä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Näillä on yhteinen työohjelma ja yhteinen johtokunta. Työohjelman toteutuksesta vastaava yhteinen sihteeristö on Genevessä. Työohjelman puitteissa laaditaan markkinakatsauksia ja markkinaennusteita sekä tilastoja, pidetään yllä metsävaratietokantaa ja tilastotietoja sekä käsitellään metsäsektorin kannalta keskeisiä poliittisia ja poikkisektoraaalisia kysymyksiä. Sihteeristö on valmistellut Euroopan metsien tila -raportit jäsenmaiden asiantuntijoiden kanssa.

Viime aikoina on myös kehitetty vihreän talouden toimintaohjelmaa, jonka tavoitteena on vahvistaa metsäsektorin roolia ja toimintaa biopohjaisessa vihreässä taloudessa. Työohjelman strateginen arviointi toteutettiin vuosina 2011–2012. Arvioinnin tavoitteena on uudistaa toimintatapoja ja yhteistyömuotoja sekä laatia ja hyväksyä yhteinen työohjelma vuosille 2014–2017.

Suomi pitää Euroopan talouskomission ja YK:n maatalous ja maatalousjärjestön yhteistyötä erittäin hyödyllisenä. Suomi isännöi seuraavan yhteisistunnon "Metsä2013" ja samanaikaisesti järjestettävää Euroopan metsäviikkoa Rovaniemellä 9.–13.12.2013. Metsiä koskevan tietovarannot ja tulevaisuusselonteot edistävät metsäpoliittista valmistelua teollistuneissa maissa ja markkinakatsaukset ovat hyödyllisiä metsäsektorin käyttäjien parissa. Yhteistyö antaa hyvän mahdollisuuden vahvistaa metsäsektorin asemaa vihreässä biopohjaisessa taloudessa. Lisäksi Suomi arvostaa ja tukee myös FAO:n alueellista ja globaalityötä metsien osalta merkittävästi. FAO:n toimintaa ollaan uudistamassa. Suomen tavoitteena on, että metsäasiat säilyvät yhtenä FAO:n painopistealueena myös jatkossa ja että metsäasioiden hoitoa FAO:n organisaatiossa vahvistetaan. Suomalaiset tutkijat ja toimijat osallistuvat aktiivisesti molempien järjestöjen piirissä tehtävään yhteistyöhön. Eurooppalaista metsäyhteistyötä (UNECE, FAO, EFI, UNEP ja FOREST EUROPE) on syytä arvioida ja tehostaa lähivuosien aikana.

Lisätietoja: FAO: www.fao.org/forestry/en, UNECE: www.unece.org/forests

2.4. Muu alueellinen metsäyhteistyö

Alueellista metsäyhteistyötä tehdään muun muassa Barentsin euroarktisen neuvoston, Arktisen neuvoston ja Itämeren valtioiden neuvoston puitteissa. Ulkoasiainministeriö on tehnyt linjauksen Itämeren, Barentsin ja arktisen yhteistyön rahoituksesta vuosille 2013–2015. Rahoitusta suunnataan ensisijaisesti hallitusohjelman tavoitteita tukevaan monenväliseen alueelliseen yhteistyön, kuten pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö sekä Itämeri-, Barents- ja arktinen yhteistyö. Lisäksi tällä rahoituksella tuetaan

hallituksen Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanoa. Rahoitusta käytetään seuraaviin kohteisiin:

- Pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö, joka kattaa useita yhteistyösektoreita, ml. ympäristönsuojelu, terveyden edistäminen ja taloudellisen kehityksen edellytysten turvaaminen. Käytännön työtä toteutetaan erityisesti kumppanuuksien kautta.
- Muu yhteistyö pohjoisilla alueilla, erityisesti Itämeren valtioiden neuvostossa, arktisessa neuvostossa ja Barentsin euroarktisessa neuvostossa, jolla tuetaan mm. EU:n Itämeri-strategian ja Suomen arktisen strategian toimeenpanoa. Nämä aiheet tulevat olemaan keskeisesti esillä myös Suomen tulevilla puheenjohtajuuskausilla pohjoisissa alueneuvostoissa.
- EU-vaikuttaminen rajat ylittävässä ja alueellisessa yhteistyössä. Suomi jatkaa aktiivista toimintaansa EU:n rahoitusvälineiden kehittämiseksi ja rahoituksen varmistamiseksi EU:n tulevalle rahoituskehyskaudella. Rahoitettavien hankkeiden valinnassa painottuvat Suomen kansalliset intressit, ml. suomalaisen asiantuntemuksen ja osaamisen hyödyntäminen hankkeiden toteuttamisessa.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään Pohjoismaiden ministerineuvoston alla toimivassa metsätalousasiain virkamieskomiteassa. Metsätalouskomitean toimintaa on viime vuosina ohjannut erityisesti Pohjoismaiden metsäministeriöiden vuonna 2008 laatima Selfossin julkilausuma. Julkilausumassa painotetaan metsien roolia ilmastonmuutoksen torjunnassa ja bioenergian lähteenä sekä myös vesiensuojelussa. Virkamieskomitea valmistelee asioita ministerineuvostolle, päättää oman toimialueensa budjetin puitteissa projektirahoituksesta, valmistelee strategioita ja toimintaohjelmia ja ohjaa sen alla toimivia yhteistyöelimiä.

Ruotsin, Kanadan ja Suomen aloitteesta vuonna 2012 on käynnistetty boreaalisen metsävyöhykkeen yhteistyön tiivistämisen tarkastelu. Mukaan keskusteluihin ovat liittyneet myös Norja, Yhdysvallat ja Venäjä. Alueen maat tekevät kahdenvälisiä metsäyhteistyötä ja ovat mukana useissa prosesseissa, mukaan lukien yllämainitut UNECE/FAO, Barents- ja arktinen yhteistyö sekä tutkimusyhteistyö (IBFRA). Koordinoitu yhteistyö boreaalisen metsävyöhykkeen maiden välillä puuttuu. Tähän liittyen on käynnistetty esiselvitys, mahdollisuuksia yhteistyön vahvistamiseksi olemassa olevien prosessien ja rakenteiden puitteissa. Mahdollisia yhteistoiminta-alueita voisivat mahdollisesti olla metsäekosysteemien asema muuttuvassa ilmastossa sekä boreaalisen metsäsektorin kannattavuus ja kilpailukyky.

Lisätietoja:

Arktinen neuvosto: www.arctic-council.org

Barentsin euroarktinen neuvosto: www.beac.st

Boreaalisen metsävyöhykkeen tutkimusyhteistyö: www.ibfra.org

3. Metsiin liittyvät EU-hankkeet

3.1. EU:n metsästrategian uudistaminen 2011–2013

Metsäasioiden koordinaatiota on pyritty parantamaan vuonna 1998 valmistuneen EU:n metsästrategian sekä EU:n metsätoimintasuunnitelman 2007–2011 avulla. Nämä eivät ole oikeudellisesti jäsenmaita sitovia, vaan ne heijastavat jäsenmaiden ja komission näkemyksiä metsäasioista. Toimeenpanon tueksi on vuosittain laadittu työohjelma, joka on hyväksytty komission pysyvässä metsäkomiteassa. Metsätoimintasuunnitelmaa on pantu toimeen kiitettävästi, mutta ongelmaksi on jäänyt komission heikko sisäinen koordinaatio lukuisten metsiin vaikuttavien aloitteiden osalta. Suomi onkin aktiivisesti ajanut EU:n metsästrategian uudistusta, joka käynnistyi keväällä 2011. Uutta metsästrategiaa valmisteltiin pysyvän metsäkomitean alaisessa työryhmässä, jossa oli sekä jäsenmaiden, komission että sidosryhmien edustajia. 2011–2012 toimineen työryhmän puheenjohtajana yhdessä komission edustajan kanssa toimi maa- ja metsätalousministeriön edustaja. Komission on työryhmän raportin pohjalta tarkoitus antaa ehdotuksensa uudeksi strategiaksi osana ns. EU:n metsäpakettia alkuvuodesta 2013. Strategiaehdotuksen lisäksi pakettiin tulee EU:n metsätietojärjestelmää sekä metsäteollisuuden kilpailukykyyn liittyvät ehdotukset.

Suomi pitää strategian uudistusta erittäin tärkeänä. Suomen kanta on, että strategian tulisi olla mahdollisimman kokonaisvaltainen ja kattaa koko metsäsektorin arvoketju metsästä aina valmiisiin tuotteisiin asti. Metsäasioissa toimivallan tulee edelleen pysyä jäsenmailla, mutta koordinaatiota komission sisällä tulee parantaa ja EU:n toimintaa kansainvälisissä metsäasioissa tulee voimistaa. Kansallisen metsäohjelman 2015 linjausten mukaisesti Suomi tavoittelee metsästrategiaa, joka edistää puunkäyttöä ja metsiin perustuvaa liiketoimintaa, tukee metsätalouden kannattavuutta sekä vahvistaa metsien monimuotoisuutta, ympäristöhyötyjä ja hyvinvointivaikutuksia.

Lisätietoja: ec.europa.eu/agriculture/fore/forestry_strategy_en

3.2. Maaseudun kehittäminen ja valtiontukien suuntaviivat

Metsäsektorilla nykyisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2007–2013 puitteissa voidaan tukea mm. tiettyjä metsätaloustoimenpiteitä, bioenergian tuotantoa ja pienimuotoista puun jatkojalostusta. Metsänomistajien neuvontaa ja koulutusta voidaan kohdistaa sekä metsien hoitoa ja käyttöä edistäviin hankkeisiin että metsien monimuotoisuuden turvaamiseen. Rahoitusta voidaan osoittaa myös metsäluonnon hoidon suunnitteluun.

Komission syksyn 2011 ehdotuksessa uudeksi maaseutuasetukseksi metsätalouden kilpailukyky oli tiputettu pois päätavoitteista, ja metsien osalta korostettiin muita kestävyden osa-alueita.

Samoin oli muutettu artiklaa metsien taloudellisen arvon parantamisesta, jota ei hyödynnetä nykyisessä Manner-Suomen maaseutuohjelmassa, mutta joka sisältää sen kaltaisia toimia, joita meillä kansallisesti rahoitetaan kemera-rahoilla. Koska samaan aikaan uudistettavat maa- ja metsätaloutta koskevat valtiontukien suuntaviivat seurailevat yhteistä maatalouspolitiikkaa, on nähty vaarana, että kansallisten tukien notifiointi vaikeutuisi vuoden 2013 jälkeen, mikäli nykyinen muotoilu jää lopulliseksi. Vaarana voisi myös olla heijastusvaikutus muihin yhteisön politiikkoihin ja metsätalouden hyväksyttävyyteen pidemmän päälle. Suomi on neuvostokäsittelyssä yrittänyt nostaa metsätalouden kilpailukykyyn takaisin maatalouden kilpailukykyyn rinnalle, ja myös saada lisäselvyyttä siitä, että nykyisen kaltaiset mutta myös monipuolistuvat metsätaloustoimet olisivat mahdollisia komission ehdottamilla muotoiluilla. Asetusehdotuksesta on tarkoitus päästä sopuun vuoden 2012 loppuun mennessä.

Valtiontukia koskevien suuntaviivojen tarkoituksena on varmistaa kansallisten tukien johdonmukaisuus tietyn politiikkasektorin tavoitteiden kanssa. Metsäsektorin kannalta olennaisia ovat maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevat suuntaviivat. Maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevat suuntaviivat luovat puitteet sille, millaisia tukia ja missä määrin komissio hyväksyy jäsenmaissa kohdistettavaksi metsiin. Suuntaviivoja on sovellettava kaikkien metsässä tehtävien metsätaloustoimenpiteiden tukeen eli myös kansalliset tukemme tulee hyväksyttävä suuntaviivojen nojalla komissiossa. Suuntaviivojen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kaupalliseen puunkorjuuseen, metsäteollisuuteen tai puun jalostamiseen ja uusiutuvan energian tuotantoon liittyvät tuet.

Maa- ja metsätalouden suuntaviivat on laadittu rakennera-hastokausien mittaisiksi eli nykyiset suuntaviivat ovat vuosille 2007–2013. Uusi maaseutuohjelmakausi alkaa vuoden 2014 alusta ja parhaillaan valmistellaan uusia maa- ja metsätalouden suuntaviivoja vuosille 2014–2020. Tavoitteena on vaikuttaa valmisteilla olevien suuntaviivojen sisältöön siten, että metsätalouden pitkäjänteinen ja tarkoituksenmukainen tukeminen on kansallisesti mahdollista jatkossakin. On myös tärkeää, että järjestelmän kehittäminen ja suuntaaminen vastaamaan ajankohtaisia tarpeita olisi mahdollista.

Lisätietoja: ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en

3.3. EU:n metsäperusteisen teollisuuden kilpailukykytiedonannon päivitys 2012–2013

Komission metsäteollisuuskomitea on asettanut väliaikaisen työryhmän valmistelemaan vuonna 2008 annetun metsäperusteisen teollisuuden tiedonannon päivittämistä ja selvittämään teollisuuden tulevaisuuden menestystekijöitä. Työryhmä puheenjohtajana toimii komissio ja se koostuu metsäteollisuuden ja sen eri järjestöjen edustajista. Suomea työryhmässä edustaa metsäteollisuuden edustaja. Työryhmä toimittaa ehdotuksensa neuvoo-antavan metsäteollisuuskomitean loppuvuoden 2012 kokoukseen. Tavoitteena on saada metsäteollisuutta ja sen kilpailukykyä käsittelevä

esitys osaksi EU:n metsästrategian kokonaisuutta ja julkistaa se osana EU:n metsäpakettia keväällä 2013. Lisäksi jäsenmaita ja eri sidosryhmiä on pyydetty kommentoimaan nykyisen tiedonannon toimeenpanosuunnitelman toimenpiteitä, niiden toteutumista ja vaikuttavuutta osana päivivityötä.

Lisätietoja:

ec.europa.eu/enterprise/sectors/wood-paper-printing/advisory-committee/activities/index_en

3.4. EU:n biotalousstrategia

Komissio julkaisi helmikuussa 2012 strategian ja toimintasuunnitelman kestävän biotalouden kehittämiseksi Euroopassa. Strategia hahmotellaan biotaloudelle johdonmukaista, monialaista ja monitieteistä lähestymistapaa. Strategian tavoitteena on innovatiivisempi ja vähäpäästöisempi talous, jossa sovitetaan yhteen vaatimukset, jotka kohdistuvat maa- ja kalatalouden kestävyteen, elintarvikehuoltoon ja uusiutuvien biologisten resurssien kestävään käyttöön teollisuudessa, ja toisaalta vaatimukset luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön suojelusta. Toimintasuunnitelmassa keskitytään kolmeen keskeiseen tavoitteeseen: kehitetään uusia teknologioita ja prosesseja biotalouteen, tiivistetään politiikan päättäjien ja sidosryhmien yhteistyötä sekä kehitetään markkinoita ja kilpailukykyä biotalouden eri aloilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimittanut aiheesta eduskunnalle kirjelmän. Siinä esitetään valtioneuvoston kantana, että Suomi pitää komission biotalousstrategiaa erittäin tervetulleena aloitteena. Biotalous on käsitteenä laaja-alainen ja se tarjoaa lukuisia sovellusmahdollisuuksia muun muassa ekosysteemipalvelujen kehittämisessä ja tuotteistamisessa. Metsäsektorille strategia tarjoaa suuria mahdollisuuksia, mutta haasteena on pitää esillä puubiomassan merkittävyyttä biotalouden perustana, sillä metsäsektori ei monessa EU-maassa ole merkittävässä asemassa. EU-areenoilla keskustelu helposti kääntyykin maatalouden ja elintarviketeollisuuden suuntaan, mutta esim. ekosysteemipalveluiden kautta voitaisiin korostaa metsien hyötyjä maatalous- ja vesisektoreille sekä monille muille sektoreille.

Lisätietoja: ec.europa.eu/research/bioeconomy/news-events/news/20120213_en

3.5. EU:n biodiversiteettistrategia 2020

Komissio esitteli keväällä 2011 uuden EU:n uuden biodiversiteettistrategian. Komissio esitti metsiin liittyvät erityisesti seuraavat tavoitteet:

- tuleviin maaseudun kehittämissuunnitelmiin sisällytetään metsiä koskevat biodiversiteettitavoitteet;
- 2020 mennessä laaditaan biodiversiteettiä edistävät metsätaloussuunnitelmat valtionmetsille;

- 2020 mennessä biodiversiteettiä edistävät metsätaloussuunnitelmat ovat ehtona metsätaloutta koskeville maaseudun kehittämistuille.

Maaseudun kehittämiseen liittyvät tavoitteet ovat vahvasti sidoksissa maaseudun kehittämissuunnitelman tulevaisuuteen vuoden 2013 jälkeen. Käydyssä keskustelussa useat jäsenmaat, myös Suomi, esittivät varauksen siihen, soveltuvatko metsätaloussuunnitelmat käytettäväksi yhteisötason ympäristöpolitiikan toimeenpanossa. Neuvosto antoi strategiasta yleisluontoiset päätelmät kesäkuussa 2011 ja yksityiskohtaisemmat päätelmät hyväksyttiin saman vuoden joulukuussa. Suomen ehdotuksesta päätelmiin sisällytettiin viittaus EU:n metsästrategian tärkeydestä ja kaikkien kestävyden pilareiden huomioimisesta.

Lisätietoja: ec.europa.eu/news/environment/110503_fi.htm

3.6. RES-direktiivi ja biomassan kestävyyskriteerit

Euroopan unionin tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus 20 %:iin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Uusiutuvan energian direktiiviin eli RES-direktiiviin on kirjattu kullekin jäsenvaltiolle sitova tavoite uusiutuvien energialähteiden osuudeksi. Suomi on sitoutunut nostamaan uusiutuvan energian osuuden 38 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä.

RES-direktiivissä on säädetty erikseen sitova tavoite nostaa uusiutuvan energian osuus liikenteen energian loppukulutuksesta 10 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tämä tavoite on asetettu samansuuruisena jokaiselle jäsenvaltiolle. Direktiivissä biopolttoaineilla tarkoitetaan nestemäisiä tai kaasumaisia liikenteessä käytettäviä polttoaineita (esim. bioetanoli ja biodiesel). Bionesteillä tarkoitetaan esimerkiksi lämmitykseen tarkoitettuja biopolttoöljyjä (esim. pyrolyysiöljy).

Perusteluna nestemäisten biopolttoaineiden käytölle asetetulle tavoitteelle on, että ne on nähty yhtenä merkittävän keinona ehkäistä ilmastonmuutosta ja vähentää erityisesti liikenteen riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Positiivisten odotusten rinnalla on kuitenkin huoli biopolttoaineiden raaka-aineiden tuotannon kestävydestä sekä vaikutuksista ruokaturvaan. Vastaavasti on haluttu varmistua siitä, että biopolttoaineiden käyttö tuottaa tavoitteena olevan kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksen verrattuna fossiiliin polttoaineisiin. Tämän vuoksi RES-direktiiviin on sisällytetty ns. kestävyyskriteerit.

Biopolttoaineiden ja bionesteiden tulee täyttää annetut kestävyyskriteerit, jotta ne voidaan ottaa lukuun RES-direktiivin asettamissa kansallisissa tavoitteissa sekä uusiutuvan energian kansallisissa velvoite- ja tukijärjestelmissä. Kestävyyskriteerit koskevat niin EU:n alueella kuin sen ulkopuolellakin tuotettuja biopolttoaineita ja biopolttoneiteitä. Kriteerit sisältävät kaksi osa-aluetta. Ensinnäkin edellytetään, että biomassan tuotanto tapahtuu kestävästi eli rajataan tiettyjä maapohjia ja tuotanto-

aloja, joilla tuotettu biomassa ei ole kestävä. Toiseksi edellytetään, että biopolttoaineiden kasvihuonekaasujen päästösäästö on vähintään 35 % verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin. Vuodesta 2017 lähtien päästösäästovaatimus nousee 50 prosenttiin tai ylikin. Koska direktiivi pyrkii myös edistämään uusien, ruoaksi kelpaamattomiin raaka-aineisiin perustuvien biopolttoaineiden markkinoille tuloa, otetaan jätteistä, tähteistä, syötäväksi kelpaamattomasta selluloosasta ja lignoselluloosasta valmistettujen biopolttoaineiden energiasältö huomioon kaksinkertaisena (nk. tuplaskenta).

Nykyisiä RES-direktiiviin kirjattuja kestävyyskriteerejä sovelletaan vain ja ainoastaan liikenteen biopolttoaineisiin ja muihin bionesteisiin. Komissio valmistele parhaillaan kriteerien laajentamista myös kiinteisiin ja kaasumaisiin biomassoihin. Tämä tarkoittaisi, että kestävyyskriteerit koskisivat jatkossa myös kaikkia kiinteitä tai kaasumaisia biomassoja, joita käytetään sähkön- tai lämmöntuotannossa tai jäähdytyksessä. Siten esimerkiksi metsähakkeen tulisi täyttää kestävyyskriteerit ja kriteereiden täytyminen tulisi raportoida, jotta sähkön- ja lämmöntuotannossa poltetut metsähake-erät laskettaisiin mukaan Suomen uusiutuvan energian osuuteen. Koska päästökauppapuolella erät, joiden kestävyttä ei ole osoitettu, luetaan fossiiliseksi, voi kestävyyskriteereillä olla myös erittäin merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Komission direktiiviesitystä odotetaan vuoden 2013 alussa.

Suomi on ollut aktiivisesti yhteydessä komission kestävyyskriteerien valmistelussa ja pyrkinyt vaikuttamaan kriteerien sisältöön. Komissiolle esittämässään kirjeissä ja muissa kananoissa Suomi on korostanut, että ei ole mielekästä luoda puun eri loppukäyttömuodoille omia erillisiä, metsänhoitoa koskevia kriteeristöjä. Suomi on tuonut esiin, että meillä kuitenkin useissa muissakaan Euroopan maissa metsäbiomassaa ei kasvateta vain energiaksi, vaan samasta puusta ja sen eri osista syntyy jalostusprosessissa useita eri tuotteita (sahatavara, sellu, paperi, energia jne). Siten metsänhoidon näkökulmasta kestävyden vaatimukset tulisi olla samat. Suomi on esittänyt, että metsäbiomassan kestävyys pitäisi voida arvioida olemassa olevan metsälainsäädännön tai muiden metsätaloutta ohjaavien säännösten pohjalta ilman uutta mittavaa byrokratiaa tai ilman metsätila- tai eräkohtaista seurantaa.

Lisätietoja: ec.europa.eu/energy/renewables/bioenergy/sustainability_criteria_en

3.7. Metsänielujen sisällyttäminen EU:n ilmastotavoitteisiin

Komissio julkaisi maaliskuussa 2012 tiedonannon ja päätösehdotuksen maankäytön, maankäytön muutosten ja metsätalouden sektorin, eli ns. LULUCF-sektorin sisällyttämisestä EU-ilmastotavoitteisiin. Nieluja koskevassa päätösehdotuksessa määritellään LULUCF-sektoria koskevan tilinpidon perustaminen jäsenvaltioissa vuoden 2012 jälkeiselle ajalle, sekä annetaan niitä koskevia sääntöjä. Sääntöjen oli tarkoitus olla linjassa

Durbanissa joulukuussa 2011 sovittujen laskentasaäntöjen kanssa, mutta komission ehdotuksessa laajennettiin niitä kattamaan maaperäpäästöjä laajemmilta alueilta, esim. viljelymaan hiilidioksidipäästöt, jotka ovat Kioton pöytäkirjan ensimmäisellä ja toisella velvoitekaudella vapaaehtoisia raportoitavia. Lainsäädäntöaloitteessa komissio myös edellyttää kansallisten toimintasuunnitelmien laatimista päästöjen vähentämiseen sekä nielujen ylläpitoon ja lisäämiseen LULUCF-sektorilla.

Suomi suhtautuu myönteisesti LULUCF-sektorin tietotason ja raportoinnin kehittämiseen EU:n tasolla. Suomi kuitenkin edellyttää, että EU:n sisällä kehitettävät tilinpidosaännöt ovat yhdenmukaiset Durbanissa sovittujen nielujen kansainvälisten laskentasaäntöjen kanssa. Suomi pitää myös tärkeänä ehdotuksessa käytettyjen termien yhdenmukaistamista YK:n ilmasopimuksen ja Kioton pöytäkirjan terminologian kanssa ja tästä seuraavaa mahdollisuutta ottaa huomioon kansallisia ominaispiirteitä. Suomi myös edellyttää, että EU:n sisällä kehitettäviä tilinpidosaäntöjä ei tule laajentaa Durbanissa sovituista ja että viljelymaan ja laidunmaan hoidon raportoinnin tulee pysyä vapaaehtoisena. Metsäpolitiikka tulee ehdottomasti säilyttää kaikilta osin kansallisena.

Mahdollisesti tulevaisuudessa ehdotettavien jatkotoimenpiteiden osalta tulee huolellisesti arvioida yhdenmukaisuutta kansainvälisten sääntöjen kanssa, EU:n toimivallan riittävyttä, sekä toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen toteutumista.

Lisätietoja: ec.europa.eu/clima/policies/forests/lulucf/index_en

3.8. FLEGT-toimintasuunnitelma

Heikko hallinto, laittomat hakkuut ja laittomien puutuotteiden kauppa ovat globaaleja ongelmia. Sen vuoksi maat ovat kehittäneet erilaisia lähestymistapoja näiden ongelmien ratkaisemiseksi. EU julkisti vuonna 2003 FLEGT-toimintasuunnitelman (Metsälainsäädännön soveltamisen valvonta, metsähallinto ja puukauppa). Toimintasuunnitelman toimenpanon keskeiset elementit ovat asetus vapaaehtoisesta lupajärjestelmästä (2005), FLEGT-kumppanuussopimusten solmiminen puuntuottajamaiden kanssa sekä mahdolliset muut lisätoimenpiteet. Euroopan yhteisöön suuntautuvaa puutavaran tuontia valvova lupajärjestelmä pannaan täytäntöön puutavaraa tuottavien maiden kanssa tehtävillä vapaaehtoisilla kahdenvälisillä kumppanuussopimuksilla. Kumppanuussopimukset neuvotellaan maakohtaisesti sovittujen sisältövaatimusten pohjalta. Perustana on kumppanimaan määritelmä laittomasta hakkuusta. EU on neuvotellut muutaman maan kanssa kumppanuussopimukset, mutta toistaiseksi EU:n markkinoille ei ole vielä tuotu kumppanuussopimusten mukaista puuta tai tuotteita.

Lisätietoja: ec.europa.eu/environment/forests/flegt

3.9. EU:n puutavara-asetus

FLEGT-lupajärjestelmä kattaa kumppanimaat jättäen EU:n sisämarkkinat ja kolmannet maat sen ulkopuolelle. Järjestelmän täydentämiseksi komissio antoi ehdotuksen ns. puutavara-asetuksesta, joka neuvottelujen ja hyväksymisen jälkeen astui voimaan joulukuussa 2010. Puutavara-asetuksen tavoitteena on estää lupajärjestelmän ulkopuolisista lähteistä tulevan laittoman puun ja puutuotteiden tulo markkinoille. Lisäksi asetuksen tavoitteena on EU:n ulkopuolelta tuodun sekä sisämarkkinoilla tuotetun puun ja puutavaran asettaminen tasavertaiseen asemaan. Asetus koskee kotimaassa tuotettua puuta sekä FLEGT-lupajärjestelmän ulkopuolisista maista tuotua puuta ja puutuotteita. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee puutavara-asetuksen kansallista toimeenpanoa.

Useiden puuta tuovien toimijoiden hyödyntämät puun alkuperän seurantajärjestelmät vastaavat ominaisuuksiltaan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän vaatimuksia. Asetuksen tuotekate on varsin laaja, ja se koskee EU:hun tuodun puutavaran lisäksi myös yhteisön alueella tuotettua puutavaraa. Toimeenpanoasetus astuu voimaan EU:n jäsenmaissa 3.3.2013 lähtien. Puutavara-asetuksen kansallisen toimeenpanon keskeisenä tavoitteena on ehkäistä laittomat hakkuut, torjua laittoman puun tulo markkinoille sekä pyrkiä turvaamaan laillisen puun sujuva ja häiriötön kauppa.

EU:n ohella useat maat ja markkina-alueet ovat ottaneet käyttöön omia laittomia hakkuita ja laittoman puutavaran kauppaa ehkäiseviä toimintaohjelmia. Toisistaan poikkeavat kriteerit ja vaatimukset muodostavat hallinnollisia esteitä vaikeuttaen siten myös laillisen puutavaran kauppaa. Jatkossa Suomen tavoitteena on edistää toimintaa yhdenmukaisten ratkaisujen löytämiseksi laittomien hakkuiden ja laittoman puutavaran kaupan ehkäisemiseksi globaalilla tasolla.

Lisätietoja:

www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/eutr ja ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation

3.10. EU:n siemen- ja lisäysaineistolainsäädännön uudistaminen

Komission terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosasto (DG SANCO) valmistelee uudistusta, jonka tarkoituksena on yhdistää 12 eri direktiiviä ja luoda uusi lisäysaineistoasetus nk. "siemenlaki". Yksi uudistuksessa mukana olevista direktiiveistä on metsänviljelyaineiston kaupasta annettu neuvoston direktiivi. Muut mukana olevat direktiivit ovat maatalous- ja koristekasvipuolen direktiivejä. Tavoitteena on modernisoida sekä yksinkertaistaa lainsäädäntöä. Komissio suunnittelee lisäksi, että asetus rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritettua virallisesta valvonnasta (valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004) koskisi tulevaisuudessa myös metsänviljelyaineiston kauppaa.

Komissio julkisti epävirallisen, alustavan ehdotuksensa uudeksi lisäysaineistoasetukseksi kesällä 2012. Kyseisessä ehdotuksessa metsänviljelyaineistosäädökset ovat mukana, mutta omassa kappaleessaan. Asetusluonnoksen perusteluissa metsätaloutta ei ole huomioitu riittävästi. Komissio on ehdotuksellaan selvästi tiukentamassa otettaan jäsenvaltioissa. Asetus tulisi sellaisenaan voimaan kaikissa jäsenmaissa. Komission on tarkoitus antaa virallinen esityksensä uudeksi lainsäädännöksi keväällä 2014.

Suomen kanta asiaan on se, että metsänviljelyaineiston kaupasta annettu direktiivi olisi säilytettävä erillisenä. Tämä on myös useimpien muiden EU-jäsenmaiden, sekä suurten että pienten, alustava kanta. Myös useat etujärjestöt ovat vastustaneet uudistusta metsätalouden osalta. Nykyinen metsänviljelyaineistodirektiivi on moderni ja se toimii hyvin. Perusteena erillään pitämiselle on direktiivien erilaisuus sekä tavoitteidenasettelun, että niiden sisällön ja terminologian osalta. Maatalouden direktiivien tavoitteena on tuotannon lisääminen ja tärkeää on eri lajikkeiden erottuvuuden, yhtenäisyyden ja pysyvyyden testaus. Metsäpuolella päätarkoituksena on metsänviljelyaineiston alkuperän todentaminen sekä laadukkaan aineiston tuottaminen. Alkuperätiedot pitää toimittaa metsänomistajalle/metsänuudistajalle saakka, jotta tämä pystyy valitsemaan oikeaa alkuperää olevat siemenet tai taimet. Tärkeää ei siis ole tuotannon lisääminen, vaan metsien pysyvyyden, sopeutumisen, kestävyys ja geneettisen monimuotoisuuden edistäminen. Merkittävänä huolena on hallintokustannusten lisääntyminen valvonta-asetuskytöksen myötä. EU:n metsänviljelyaineistodirektiivi ja OECD:n järjestelmä metsänviljelyaineiston kansainvälisestä kaupasta on kehitetty käsi kädessä ja ne ovat keskenään johdonmukaisia. Jos EU alkaa yksipuolisesti muuttaa säädöksiä, se tulee vaikeuttamaan kansainvälistä kauppaa olennaisesti.

Lisätietoja: ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/review_eu_rules/index_en

3.11. EU:n kasvinterveyslainsäädännön uudistaminen

Kasvinterveyslainsäädösten tarkoitus on ylläpitää hyvää kasvinterveyden tilaa ja siten edistää maa-, metsä- ja puutarhatalouden ja elintarviketuotannon toimintaedellytyksiä sekä elintarvikkeiden turvallisuutta ja tuotteiden laatua. Suomessa kasvinterveysasioista vastaa maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosasto (vuoden 2013 alusta maa- ja metsätalousministeriön ruokaosaston eläin- ja kasvinterveyden yksikkö). Laki kasvinterveyden suojelemisesta koskee toimenpiteitä, joilla torjutaan Suomessa ennen esiintymättömiä kasvintuhoojia ja estetään niiden leviäminen. Lailla pannaan toimeen EU:n kasvinterveysdirektiivi.

Komission terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosasto (DG SANCO) valmistelee kasvinterveyslainsäädännön kokonaisuudistusta, jolla on tarkoitus korvata nykyinen kasvinterveysdirektiivi. Komissio on julkistanut alustavan, epävirallisen ehdotuksensa kesällä 2012. Komissio on ehdotuksella tiukentamassa toimenpiteitä

ja otetaan jäsenvaltioissa. Luonnoksessa muun muassa vaaditaan kaikille istutettavaksi tarkoitetuilla kasveille kasvipassi ja kasvipassin myöntämiselle luodaan harmonisoitu menettely. Toimijoiden vastuuta ehdotetaan lisättävän. Ehdotus ottaa huomioon myös tulevaisuuden riskit. Komission on tarkoitus antaa virallinen esityksensä uudeksi lainsäädännöksi keväällä 2014.

Suomi kannattaa kasvinterveylainsäädännön uudistamista, sillä nykyinen EU-lainsäädäntö on paikoin melko epäselvää. Komission julkistama asetuserä on sisällöltään oikeasuuntainen ja paikkaa lainsäädännössä olleita aukkoja. Metsätalouden osalta uudistuksessa on pidettävä huolta, että metsäasiat otetaan riittävässä määrin huomioon. Tärkeää on varmistaa, että metsänomistajaa ei veloiteta rekisteröitymään kasvipassivelvolliseksi, sillä se lisäisi kasvinterveysviranomaisten hallinnollista taakkaa huomattavassa määrin.

Lisätietoja: ec.europa.eu/food/plant/plant_health_biosafety_rules/index_en

3.12. EU:n kehityspolitiikan uudistaminen

Vuoden 2010 lopussa EU:n komissio käynnisti julkisen konsultaation koskien EU:n kehityspolitiikan uudistamista. Vastausten pohjalta komissio laati tiedonannon kehityspolitiikan uudistamisesta. Tiedonanto pyrkii vastaamaan kehityspolitiikan kansainvälisen toimintaympäristön muutokseen, huomioiden uudet kehitystoimijat, kehitysrahoituksen monimuotoistamisen paineet ja ns. arabikevään opetukset. Samalla tiedonanto viitoittaa EU:n roolia globaalina toimijana Lissabonin sopimuksen ja EU:n ulkosuhdehallinnon perustamisen jälkeisessä institutionaalisessa tilanteessa. Tiedonannossa linjataan, että EU:n kehitysyhteistyön tulee tukea ensisijaisesti:

ihmisoikeuksien, demokratian ja hyvän hallinnon edistämistä inhimilliseen kehitykseen tähtäävää osallistavaa ja kestävä kasvua.

Suomi on tukenut EU:n kehitysyhteistyön kohdentamista vähiten kehittyneisiin maihin, sekä ihmisoikeusperustaisuuden lisäämistä EU:n kehityspolitiikassa. Suomi on korostanut kumppanimaiden sitoutumista kansainvälisiin ihmisoikeuksiin sekä demokratian ja hyvän hallinnon periaatteisiin uudessa, sopimusluonteisuutta ja kumppanuutta korostavassa EU:n kehityspolitiikassa. Suomi on painottanut muun muassa metsien ja veden merkitystä kestävässä luonnonvarojen hallinnassa. Metsien saaminen mukaan päätelmiin oli pitkälti Suomen ansiota. Tämä on merkittävää, koska EU on metsäkehitysyhteistyön rahoittajana merkittävä.

Lisätietoja: ec.europa.eu/europeaid/.../agenda_for_change

4. Metsäalan kehitysyhteistyö ja muu kahdenvälinen yhteistyö

Valtioneuvosto hyväksyi **kehityspoliittisen toimenpideohjelman** helmikuussa 2012. Metsäalan kehitysyhteistyötä ohjaava kehityspoliittinen metsälinjaus (v. 2009) tullaan ajantasaistamaan toimenpideohjelman mukaiseksi. Kehityspoliittinen toimenpideohjelma painottaa oikeusperusteisuutta ja hyvää hallintoa, sekä mm. osallistavaa ja työllistävää vihreää taloutta. Painotukset ovat yhdensuuntaisia EU:n kehityspolitiikan kanssa. Lämpileikkaavat tavoitteet – sukupuolten tasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen ja ilmastokestävyys – sisällytetään soveltuvin osin kaikkeen Suomen tukemaan kahdenväliseen, monenkeskiseen, kansalaisjärjestö- ja muuhun yhteistyöhön. Metsäsektorilla on vuonna 2012 yhteistyötä kuudessa pitkäaikaisessa kumppanimaassa (Kenia, Tansania, Sambia, Mosambik, Nepal ja Vietnam). Lisäksi Suomella on kahdenvälistä yhteistyötä Kosovossa, Laosissa ja Perussa. Uuden toimenpideohjelman mukaisesti Nicaraguassa jatkuu vain kansalaisjärjestöjen yhteistyö. Alueellista toimintaa on Keski-Amerikassa, Andien ja Mekongin alueilla, Länsi-Balkanilla sekä Itä- ja Länsi-Afrikassa. Kahdenvälisen ja alueellisen metsäyhteistyön tuki keskittyy tällä hetkellä seuraaville aihealueille:

- kansallisten ja alueellisten metsäohjelmien ja -strategioiden suunnittelu ja toimeenpano
- metsä-, hiili- ja ekosysteemikartoitukset, myös REDD+ ja sen seuranta (MRV)
- kylä- ja yhteisöpohjainen metsätalous
- metsäsektorin instituutioiden muutosprosessit
- julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet
- metsät ilmastonmuutoksen torjunnassa ja siihen sopeutumisessa
- peltometsäviljely

Uusissa hankkeissa/ohjelmissa tai nykyisten hankkeiden seuraavissa vaiheissa metsiin liittyvät omistus- tai hallintaoikeudet, yhteisömetsätalous sekä metsät osana ilmastonmuutokseen sopeutumista tulevat nykyistä tärkeämmiksi.

Monenkeskinen yhteistyö kohdistuu erityisesti kansallisiin REDD+ -ohjelmiin (Maailmanpankin metsähiilirahasto), kartointus- ja seurantamenetelmien kehittämiseen (FAO) sekä tukeen aavikoitumissopimuksen (UNCCD) ja YK:n metsäfoorumien toimielimille. Kansalaisjärjestöjen kautta tuetaan mm. paikallisyhteisöjen maa- ja metsätalouden vahvistamista ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä politiikkarelevantin tutkimustiedon analyysiä ja julkaisua (IUFRO). Metsäalan kehitysyhteistyö rahoitus on vuonna 2012 noin 40 miljoonaa €.

Useat ja erilaiset suomalaiset toimijat harjoittavat aktiivista metsäalan yhteistyötä ympäri maailmaa. Toiminta voi pohjautua **tieteellis-tekniseen yhteistyöhön**, viranomaisten ja toimijoiden väliseen yhteistyöhön tai taloudelliseen-kaupalliseen yhteistyöhön.

Viime vuosien aikana on kiinnitetty kasvavaa huomiota suomalaisen **metsäosaamisen viennin** vahvistamiseen. Kehitysyhteistyö on tässä suhteessa tärkeää sekä suoraan että välillisesti, sillä myös se ylläpitää suomalaista osaamista. Olisi huolehdittava siitä, että metsäsektorin hankkeita mm. yllä mainituilta aihealueilta on riittävästi mukana Suomen rahoittamassa kehitysyhteistyössä, jotta voidaan turvata suomalaisen metsäosaamisen käytöstä saatava lisäarvo ja riittävän asiantuntemuksen saatavuus myös tulevaisuudessa. Riittävän, tarpeeksi monipuolisen ja kilpailukykyisen metsäosaajien joukon ylläpito vapaille, kilpailuilla markkinoilla toimimiseksi on vaikeaa. Vaikka on olemassa uusia rahoitusmekanismeja, kuten institutionaalisen kehitysyhteistyön instrumentti (IKI), jotka helpottavat eräiden valtiollisten suomalaistoimijoiden osallistumista kehitysyhteistyöhankkeisiin, asia pitää edelleen edistää varsinkin vapaasti kilpailutettavia hankkeita ajatellen. Ilmeisesti tarvittaisiin valtiovalan ja metsäosaamisen palvelujen myyntisektorin yhteisiä toimia asian edistämiseksi. Olisi esimerkiksi kiinnitettävä enemmän huomiota kansainvälisten (mm. EU:n) hakuprosessien hallintaan ja yhteishakemuksiin muiden alan toimijoiden kanssa.

Lisäksi myös metsäalalla pyritään edistämään Suomeen suuntautuvia investointeja *Invest in Finland* -toiminnan kautta. *Invest in Finland* on työ- ja elinkeinoministeriön alainen ja rahoittama palvelu- ja asiantuntijaorganisaatio, joka tuottaa tietoa Suomesta investointikohteena ja hankkii ulkomaisia yrityksiä Suomeen. *Invest in Finland* toimii osana Finpro'a, jonka maailmanlaajuinen verkosto on olennainen osa *Invest in Finlandin* työtä ulkomailla. *Invest in Finland* -toiminta liittyy läheisesti myös *Team Finland* -toimintamallin toteuttamiseen.

Venäjä on Suomen metsäsektorille keskeisin kahdenvälinen yhteistyökumppani. Lähialueyhteistyövaroista rahoitettava metsäyhteistyö päättyi Luoteis-Venäjän metsäohjelman neljännen vaiheen jälkeen vuoden 2012 alussa. Metsien suojeluyhteistyötä on harjoitettu Suomen ympäristökeskuksen toimesta. Hallitusohjelman mukaisesti Suomen kansallinen Venäjä-toimintaohjelma päivitetään vuoden 2012 aikana.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Venäjän federaation Metsäviraston välillä on siirrytty strategisen tason yhteistyöhön. Hankeyhteistyötä pyritään toteuttamaan lisääntyvästi taloudelliskaupalliselta pohjalta. Talouskomission alaisessa metsätaloustyöryhmässä on sovittu metsästrategioiden vertailutyöstä. Suomi korostaa koko arvoketjun kattavaa tarkastelumallia, yhteisinä metsätalouden haasteina metsäsektorin kilpailukykyyn ja metsätalouden kannattavuuden analysointimenetelmien vertailu ja parantaminen. Talouskomission alaisessa metsäteollisuustyöryhmässä on tarkasteltu mm. investointien ja puurakentamisen edistämistä.

Suomen ja Venäjän välinen neljäs metsähuippukokous järjestettiin Suomessa 14.11.2012 pääministeritasolla. Huippukokouksen teemat olivat metsäpolitiikka, investoinnit biotalouteen sekä puurakentaminen. Huippukokoukseen osallistui noin 250 asiantuntijaa Suomesta ja Venäjältä. Seuraava huippukoko-

us järjestettäneen Venäjällä kolmen–neljän vuoden kuluttua. Huippukokousten tavoitteena on edistää metsäalan yritysten ja toimijoiden yhteistyötä sekä kiinnittää korkean tason päättäjien huomiota metsäsektorin kehittämistarpeisiin.

Suomen ja **Kiinan** metsäalan yhteistyö on ollut aktiivista noin kolmen vuosikymmenen ajan. Maiden välillä on ollut runsaasti asiantuntijatason vierailuvaihtoa. Metsäntutkimuslaitos sekä useat suomalaiset oppilaitokset harjoittavat yhteistyötä Kiinan kanssa. Sekä Kiina että Suomi ovat merkittäviä metsätalouksia, tosin mittaluokaltaan varsin erilaisia; Kiinan metsäala on yli kahdeksankertainen Suomen metsäalaan verrattuna. Suomessa metsäsektorin suhteellinen merkitys on kuitenkin huomattavasti suurempi.

Suomalais–kiinalainen metsätaloustyöryhmä, joka toimii maiden välisen taloudellisen, teollisen ja teknisen yhteistyösopimuksen johdosta perustetun sekakomission alaisena, toimii edelleen aktiivisesti. Kesäkuussa 2012 pidettiin Joensuussa Suomen maa- ja metsätalousministeriön, Kiinan vastaavan metsähallintoviranomaisen (*State Forestry Administration*) sekä yhteistyössä mukana olevien toimijoiden kokous, jossa suunniteltiin yhteistyötä seuraavaksi kahdeksi vuodeksi. Yhteistyömahdollisuuksia nähtiin mm. Kiinan metsänhallintauudistuksessa ja siihen liittyvässä kehittämistyössä, kestävä metsätalouden menetelmissä, puuenergiakysymyksissä sekä metsäohjelmiin liittyvässä toiminnassa.

Lisätietoja:

Kehitysyhteistyö: www.global.finland.fi

Invest in Finland: www.investinfinland.fi

Venäjä ja Kiina : www.mmm.fi/metsat/kvmetsapolitiikka/kahdenvälinen_metsayhteistyö

LIITE 2: Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan kokoonpano toimikaudella 2010–2012

Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö, puheenjohtaja
Olavi Luukkanen, Helsingin yliopisto, varapuheenjohtaja
Reima Sutinen, työ- ja elinkeinoministeriö
Markku Aho, ulkoasiainministeriö
Jussi Viitanen / Vesa Kaarakka, ulkoasiainministeriö
Kirsti Vallinheimo, valtiovarainministeriö
Leena Karjalainen-Balk / Harri Karjalainen / Maarit Loiskekoski, ympäristöministeriö
Olli Saastamoinen, Itä-Suomen yliopisto
Simo Jaakkola, Koneyrittäjien liitto ry
Janne Näräkkä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Håkan Nystrand, METO – Metsäalan Asiantuntijat ry
Johanna Leinonen, Metsähallitus
Ari Eini, Suomen metsäkeskus
Leena Paavilainen, Metsäntutkimuslaitos
Tapio Hankala, Metsänhoitajaliitto ry
Ritva Toivonen, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
Antti Otsamo / Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry
Maija Heikkinen, Metsäylioppilaat ry
Sini Eräjää, Suomen luonnonsuojeluliitto
Kai Lintunen, Suomen Metsäyhdistys ry
Sampsa Kiiänmaa / Maija Kaukonen, WWF Suomi
Aulikki Kauppila, maa- ja metsätalousministeriö
Marjukka Mähönen / Taina Veltheim, maa- ja metsätalousministeriö
Kirsi Taipale, maa- ja metsätalousministeriö
Tatu Torniainen, maa- ja metsätalousministeriö, sihteeri
Teemu Seppä, maa- ja metsätalousministeriö, sihteeri

Pysyvät asiantuntijat:

Ilpo Tikkanen, Euroopan metsäinstituutti
Markku Kanninen, Helsingin yliopisto

- 1/2012 FAO State of the Forest Genetic Resources in Finland
ISBN 978-952-453-735-3 (Painettu)
ISBN 978-952-453-736-0 (Verkojulkaisu)
- 2/2012 Guidelines for mitigating the adverse effects of acid sulphate soils in
Finland until 2020
ISBN 978-952-453-741-4 (Electronic version)
- 3/2012 Maa- ja metsätalousministeriön toimialan tukien ympäristövaikutukset
ISBN 978-952-453-747-6 (Verkojulkaisu)
- 4/2012 Valtakunnallinen viemäröintiohjelma
ISBN 978-952-453-748-3 (Verkojulkaisu)
- 4a/2012 Nationellt program för avloppssystem
ISBN 978-952-453-752-0 (Nätutgåva)
- 5/2012 Maa- ja metsätalousministeriön kiinteistötoimitusstrategia 2013-2020
ISBN 978-952-453-750-6 (Verkojulkaisu)